

‘PAS ALS IK DOOD BEN ZAL IK FICTIE ZIJN’

Imago en Posture van schrijver Rogi Wieg

Naam: Timo Stibbe

Studentnummer: 4014278

Instelling: Universiteit Utrecht

Opleiding: Nederlandse Taal en Cultuur BA

Vak: Eindwerkstuk BA Nederlands

Naam docent: dr. Jeroen Dera

Naam tweede lezer: dr. Laurens Ham

Aantal woorden: 8169

Plaats: Utrecht

Datum van inlevering: 23-6-2017

Samenvatting

Deze scriptie is geschreven binnen de Nederlandse moderne Letterkunde. Centraal staat dichter en schrijver Rogi Wieg, de vooral bekend is door zijn vele dichtbundels. Hij schreef echter ook korte verhalen en romans en maakte muziek en beeldende kunst. Ook leed Rogi Wieg bijna zijn hele leven in toenemende mate aan persoonlijkheidsstoornissen en depressief, waarvoor hij een groot deel van zijn leven aan de medicijnen zat. Wieg heeft driemaal geprobeerd zelfmoord te plegen eer hem in 2015 werd toegestaan euthanasie te plegen.

In overlijdensberichten en besprekingen van zijn werk ligt de nadruk vaak op de geestesgesteldheid van Wieg, en niet op zijn werk, terwijl dat werk wel degelijk over uiteenlopende onderwerpen lijkt te gaan. De discrepantie tussen de beeld dat de media van Wieg als schrijver hebben geschetst, en het beeld dat spreekt uit zijn eigen werk staat centraal in deze scriptie. Daarbij zijn twee begrippen leidend: *Imago en Posture*. Imago betreft het beeld dat door de media wordt geschetst, dus door externe bronnen, en posture betreft het beeld dat uit het eigen werk van Wieg spreekt. In deze scriptie zijn beide beelden tegen elkaar afgezet om zo een genuanceerd beeld te vormen van Rogi Wieg als schrijver. Daarbij zijn bij wijze van onderzoeksmethode de volgende vragen gesteld:

- Hoe wordt het werk of oeuvre van Wieg getypeerd?
- Wordt het behandelde werk in het kader van Wiegs ziekte besproken?
- Ligt de nadruk in het stuk op het werk of op het leven van de schrijver?
- Wat is de opvatting van Rogi Wieg omtrent dichten en schrijven?
- Welke inspiratiebronnen noemt Wieg voor het schrijven van gedichten en proza?
- Welk doel heeft Wieg met zijn boeken?

Uit de analyse van recensies van bundels van Wieg uit de jaren 2000, 2006 en 2012 en uit de postuum-artikelen uit 2015, komt naar voren dat het werk van Wieg in toenemende mate in het kader van zijn ziektes besproken wordt, waardoor er nauwelijks ruimte bestaat om zijn werk op een andere manier te benaderen. Op basis van de recensies en postuum-artikelen heeft Wieg het imago van een kundig, narcistisch, depressief en pessimistisch schrijver.

Uit de analyse van Wiegs persoonlijke kroniek *Liefde is een zwaar beroep* blijkt dat Wieg een geëngageerde, ambitieuze, romantische en breed-geïnspireerde schrijver is, die depressief is, maar ook hoop en dromen heeft, de donkere en lichte kanten van het leven als inspiratie gebruikt voor zijn werk en een groot schrijver wil worden.

De vergelijking tussen het imago en het posture van Wieg dient vooral ter nuancering van het imago. Natuurlijk spelen de zwarte kanten van Wiegs leven een rol in zijn werk, maar zijn posture doet vermoeden dat zijn werk een uitdrukking is van zoveel meer dan slechts zijn depressie. Een andere benadering van zijn werk, bijvoorbeeld aandacht voor de technische en retorische kanten, kan een nieuw licht werpen op de fictie die Wieg schreef.

Inhoudsopgave

Samenvatting	2
Inhoudsopgave	3
Inleiding	4
Het leven en lijden van Rogi Wieg	4
Posture en Imago.....	6
Opzet van het onderzoek en gebruikte bronnen.....	8
Methode	9
Het imago van Rogi Wieg	11
Het Boek van de Beminnelijkheid (2000)	11
Waar zijn jas hangt (2006)	12
Khazarenbloed (2012)	14
Postuum-artikelen (2015).....	15
Conclusie	17
Het Posture van Rogi Wieg	18
Schrijven en schrijverschap	18
Inspiratiebronnen voor het schrijven van gedichten en proza.....	20
Doelen van Wiegs werk.....	22
Conclusie	23
De verhouding van het imago tot het posture van Rogi Wieg	24
Narcisme.....	24
Depressiviteit.....	25
Pessimisme	26
Conclusie	27
Conclusie	28
Bibliografie	30
Bronnen.....	30
Literatuur.....	31
Bijlagen	32
Recensies.....	32
Postuum-artikelen	49

Inleiding

Het leven en lijden van Rogi Wieg

Robert Gabor Charles (Rogi) Wieg (Delft, 21 augustus 1962 – Amsterdam, 15 juli 2015) was een Nederlands dichter, romancier, beeldend kunstenaar en muzikant. Zijn ouders vluchtten in 1956 uit Hongarije, het jaar dat Rusland Hongarije binnenviel, om zich in Nederland te vestigen. Ondanks dat Wieg de eerste vijf jaar van zijn leven, een belangrijke periode voor ieder mens waarin men begint zijn of haar moedertaal machtig te worden, vooral Hongaars sprak, publiceerde hij in het Nederlands. Op twintigjarige leeftijd, in 1982, debuteerde Wieg met de dichtbundel *Iedere nacht verdwijnt een dame of een heer*. In het decennium dat volgde schreef Wieg vooral poëzie, maar ook korte verhalen. In 1992 verscheen zijn eerste roman, *De Moederminnaar*. Vijf jaar later verscheen zijn persoonlijke kroniek *Liefde is een zwaar beroep*, in de Privé-domein-reeks. Tot 2015 legde Rogi Wieg zich toe op verhalenbundels, poëzie, romans, waaronder *Kameraad Scheermes*, beeldende kunst en muziek. Naast deze creatieve productie werkte Rogi Wieg als poëzierecensent voor *Het Parool* en *De Volkskrant*, en was hij redacteur bij tijdschriften *Tirade* en *Maatstaf*.¹

Zijn hele leven leed Rogi Wieg in toenemende hevigheid aan stoornissen en depressies. Hij is opgenomen geweest in psychiatrische ziekenhuizen, heeft elektroshocktherapie ondergaan, heeft driemaal geprobeerd zelfmoord te plegen en zat zwaar onder de medicatie voor een groot deel van zijn leven. In 2015 werd hem toegestaan euthanasie te plegen. Het werk van Wieg werd in interviews en recensies veelal op basis van deze gegevens van Wiegs leven besproken. In een interview met Margreet Dolman in 1990 over het boek *Beminde Onrust*, bijvoorbeeld, kreeg Wieg een reeks vragen over zijn geestesgesteldheid, die aanhield ondanks dat hij vol bleef houden dat de inhoud van het boek ver van hem afstond en slechts in zeer bescheiden mate afgeleid was van wat hij had meegemaakt.² Deze benaderingswijze werd kracht bijgezet door Wiegs biografische roman uit 2003, *Kameraad Scheermes*, die gaat over zijn leven met stoornissen en depressies. Logischerwijs steeg de aandacht voor Wiegs lijden naar een hoogtepunt naarmate zijn geplande einde naderde. In een artikel naar aanleiding van de dood van Wieg behandelt Arjen Fortuin van *NRC Handelsblad* het gedicht 'Om iets te weten van de toekomst'. Hij zegt daarover dat '(...) de demonen in zijn [Wiegs] geest in taal nog te

---

¹ <http://www.nederlandsepoezie.org/dichters/w/wieg.html> (geraadpleegd op 8 mei 2017).
www.rogiwieg.com (geraadpleegd op 8 mei 2017).

² Wieg, Rogi. Interview met Margreet Dolman. VPRO, 4 november, 1990.
https://www.vpro.nl/speel~WO_VPRO_1395042~vpro-4-november-1990-margreet-dolman-interviewt-rogi-wieg~.html (versie 16 juli 2015) (laatst geraadpleegd: 26 mei 2017).

temmen leken (...).³ Bij bestudering van het gedicht in kwestie is echter niet direct duidelijk dat en hoe Wieg demonen aan het temmen is:

Om iets te weten van de toekomst

*Als jongeman is er veel tevredenheid
over wat ik ben. Mijn toverdraad
van dagverdrijf waarin ik nooit vermijd
om iets te zijn dat zinvol lijkt, laat*

*mij nog niet alleen. Ik luister meer
dan ik nog spreek, maar dat uit moeheid
voor de taal, die ik zo langzaam verloor.
Mijn woordgebruik is schraal, op tijd onvoorbereid.*

*En later leer ik anders spreken,
anders; mijn leven
wordt zo in de tijd vergeleken.*

*Er is dan sprake van een slechte bezigheid,
of van uiteindelijke dingen.
De taal is met verdenking uitgebreid.*

Er speelt hier een sentiment van tijdverlies en van melancholie. Het onderwerp van dit gedicht, het verlies van grip op de taal, is poëticaal te noemen. Het gedicht nodigt uit tot bredere bestudering, ook door de sonnetvorm waarin het is geschreven, en wordt tekort gedaan door de gemakkelijke typering dat Wieg in dit gedicht persoonlijke demonen temt. Door dergelijke besprekingen is een beeld ontstaan van Wieg als pessimistische schrijver. Zo wordt in het overlijdensbericht uit *NRC Handelsblad* gesteld:

Dichter en schrijver Rogi Wieg is op 52-jarige leeftijd in zijn woonplaats Amsterdam overleden. (...) In 1987 kreeg hij de Lucy B en C. W. van der Hoogtprijs voor *Toverdraad van dagverdrijf*. Zijn afscheidsgedichten verschenen onlangs in het literaire tijdschrift *Extaze*. Wiegs schrijversloopbaan werd gekenmerkt door ernstige depressies. Hij werd regelmatig opgenomen in psychiatrische ziekenhuizen, onderging elektroshocktherapie en deed driemaal een poging tot zelfmoord.⁴

Wat opvalt is de opmerking dat Wiegs schrijversloopbaan *gekenmerkt* werd door ernstige depressies. Als dat zo is, dan is het terecht dat Wiegs oeuvre door die bril van depressiviteit van de schrijver wordt bekeken. Op basis van het weergegeven gedicht en vele andere gedichten en korte verhalen kan die

---

³ Arjen Fortuin, 'Necrologie Rogi Wieg (1962-2015)', *NRC Handelsblad*, 16 juli 2015.

⁴ 'Dichter Rogi Wieg (52) overleden', *NRC Handelsblad*, 15 juli 2015, <https://www.nrc.nl/nieuws/2015/07/15/dichter-rogi-wieg-52-overleden-a1414685> (8 mei 2017).

stellingname echter sterk in twijfel worden getrokken. Ook Wieg zelf heeft herhaaldelijk beweerd dat hij schrijven niet ziet als therapie, waarin hij gedreven wordt door zijn kwalen, maar dat hij 'iets moois' wilde maken.⁵ Er lijkt een discrepantie te bestaan tussen het beeld van auteur Rogi Wieg dat ontstaan is door de manier waarop de media het werk van Wieg benaderen en het beeld van Wieg als schrijver dat naar voren komt uit zijn eigen werk. Deze scriptie richt zich op deze discrepantie, waarbij de volgende onderzoeksvraag centraal staat: op welke manier verhoudt het imago van Rogi Wieg zich tot zijn *posture* zoals dat gevormd wordt in zijn persoonlijke kroniek *Liefde is een zwaar beroep*? Alvorens verder in te gaan op de opzet van de scriptie is het belangrijk voor positionering van dit onderzoek aandacht te besteden aan enkele manieren waarop beeldvorming van een schrijver tot stand kan komen.

Posture en Imago

In deze scriptie staan de volgende twee concepten centraal: *posture* en *imago*. De Franse wetenschapper Pierre Bourdieu gebruikte de term *posture* al herhaaldelijk in zijn onderzoek, maar het was Oxford-professor Alain Viala die de term een definitie gaf in zijn onderzoek naar 'sociopoëzie'.⁶ Kort gezegd definieerde Viala de term *posture* als de manier waarop een schrijver een positie inneemt in het literaire veld. Hij zag *posture* als een component van het *ethos*, ofwel de 'general way of being (of a) writer'.⁷ Het analyseren van het *posture* van een schrijver kon volgens Viala nuttig zijn voor het evalueren van zijn of haar *ethos*. Omdat literatuursocioloog Jérôme Meizoz deze term verwarrend vond, *ethos* verwijst immers ook naar een specifiek concept in de retoriek, stelde hij in zijn onderzoek naar Jean-Jacques Rousseau een bredere definitie van *posture* voor. Feitelijk draait hij Viala's definitie om; hij zegt: '(...) for me, 'posture' encompasses one or several discursive ethos(es) which participate in its construction'.⁸ Voor Meizoz maken diverse 'ethossen' deel uit van het *posture* van een schrijver, in plaats van dat *posture* een component is van het *ethos*. Alle manieren waarop een schrijver 'is', tellen dus mee voor het bepalen van een *posture*. In deze scriptie zal de definitie die Meizoz heeft geformuleerd leidend zijn, omdat die genoeg ruimte biedt om de nuance in zowel het imago als het *posture* van Wieg die ik met mijn opzet op het oog heb bloot te leggen.

---

⁵ Wieg merkte in het interview met Margreet Dolman op dat hij schrijven niet ziet als therapie, en in meerdere interviews, waaronder in het laatste televisie-interview voor zijn dood, dat hij hoopte met zijn werk iets moois te hebben gemaakt. Zie:

Wieg, Rogi. Interview met Wim Brands. VPRO Boeken, 19 juli, 2015.

<https://www.vpro.nl/boeken/programmas/boeken/2015/19-juli.html> (versie 19 juli 2015) (laatst geraadpleegd: 26 mei 2017).

⁶ Alain Viala, *Éléments de sociopoétique* (Parijs 1993) 216-217.

⁷ Jérôme Meizoz, 'Modern Posterities of Posture. Jean-Jacques Rousseau', *Authorship Revisited. Conceptions of Authorship around 1900 and 2000*, G.J. Dorleijn, R. Grüttemeier & L. Korthals Altes (red.) (Leuven 2010) 83.

⁸ Meizoz, 'Modern Posterities of Posture', 84.

Bij deze definitie is een aantal elementen van belang. Ten eerste merkt Meizoz op dat het posture van een auteur singulier van aard is. Dat wil zeggen dat hij of zij door zich een eigen posture aan te meten een unieke plek inneemt in het literaire veld, en zich daarmee dus onderscheidt van andere auteurs. Meizoz vergelijkt het met het opzetten van een masker van een acteur: een auteur speelt een rol vanachter en door dit masker, waardoor een bepaald personage ontstaat.⁹ Een auteur dient dan ook niet verward te worden met de privépersoon die de auteur ook is. Het posture van een schrijver is vaak anders dan hij of zij 'werkelijk' is. Het posture zelf is niet per definitie uniek. Meizoz spreekt van 'types', van soorten postures waartegen nieuw onderzoek naar posture kan worden afgezet. Er bestaat zogezegd een soort repertoire aan types waar een nieuw posture zich tot verhoudt. Meizoz noemt als voorbeeld het ongelukkige genie.

Ten tweede wordt een posture niet louter door de schrijver zelf gecreëerd. Media als recensies, essays en biografieën dragen bij aan de formatie van het posture.

Ten derde maakt Meizoz binnen het concept posture onderscheid tussen non-verbaal gedrag en discourse. Gedrag betreft de publieke presentatie door de auteur zelf. Hierbij kan gedacht worden aan hoe een auteur zich presenteert bij prijsuitreikingen en interviews, maar ook hoe hij of zij zich kleedt en welke haardracht gekozen wordt. Discourse betreft de tekstuele zelfrepresentatie, die spreekt uit de teksten van de auteur. Dit zijn niet alleen literaire teksten, maar bijvoorbeeld ook Twitter-berichten en boodschappenlijstjes.

Ten slotte is het van belang om op te merken dat volgens Meizoz een auteur bewust en onbewust invloed uitoefent op zijn of haar posture. Dit is een gevolg van het feit dat Meizoz nagenoeg ieder aspect rond een auteur in ogenschouw neemt in verband met zijn of haar posture. Geen mens heeft ieder aspect dat bijdraagt aan het beeld van hem of haar in de hand. Sterker nog: geen mens weet precies welke aspecten welk beeld bewerkstelligen.

Binnen literatuuronderzoek in Nederland is er veel over auteursrepresentatie geschreven, waarbij de posture-theorie regelmatig wordt toegepast. Vooral Gillis Dorleijn heeft de theorie van Meizoz werkbaar gemaakt bij zijn onderzoek naar het posture van Martinus Nijhoff.¹⁰ Dorleijn heeft een verband blootgelegd tussen de gedichten van Nijhoff en diens status van modernist in het literaire veld. Omdat Nijhoff in zijn werk regelmatig verwees naar musici als Maurice Ravel creëerde hij het posture van een 'modern, internationaal, autonoom dichter in de voorhoede van zijn tijd.'¹¹ Ook Daniël

---

⁹ Meizoz noemt in de verband de Latijnse term *persona*, die in zijn woorden zoveel inhoudt als 'from/through what one speaks' (Meizoz, 'Modern Posterities of Posture', 84).

¹⁰ Zie: Gillis Dorleijn, 'De muzikale verwijzing als positioneringsmiddel', *Nederlandse Letterkunde*, 12:4 (2007) 241-256.

¹¹ Gillis Dorleijn, 'De muzikale verwijzing als positioneringsmiddel', *Nederlandse Letterkunde* 12:4 (2007) 252.

¹¹ Jeroen Dera, 'De Potscherf in het Woestijnzand. Hans Faverey: Beeld en Beeldvorming', *Spiegel der Letteren* 54 (2012), nr.4, 465.

Rovers gebruikt de theorie in zijn onderzoek naar zes Nederlandse auteurs in de twintigste eeuw.¹² Jeroen Dera gebruikt de posture-theorie in zijn onderzoek naar Hans Faverey. Hierbij gebruikt hij het begrip *imago* voor het beeld dat door externe elementen, zoals recensies en interviews, van de auteur wordt gevormd, en posture voor het beeld dat, al dan niet bewust, door de auteur zelf wordt gevormd.¹³ Dit onderscheid tussen posture en imago zal ik ook hanteren in deze scriptie. Posture betekent in deze scriptie het beeld van de auteur dat door de auteur zelf wordt gecreëerd, imago het beeld van de auteur zoals dat door externe media wordt gevormd. Ik zal in deze scriptie enerzijds het imago, anderzijds het tekst-interne posture van Rogi Wieg onderzoeken. Hierbij dient vermeld te worden dat met deze scriptie ook een stukje imago van Rogi Wieg wordt gevormd; een scriptie is immers een extern medium. Dit toont aan hoe ingewikkeld de (wissel)werking kan zijn tussen beeldvormingen.

Opzet van het onderzoek en gebruikte bronnen

De onderzoeksvraag 'op welke manier verhoudt het imago van Rogi Wieg zich tot zijn *posture* zoals dat gevormd wordt in zijn persoonlijke kroniek *Liefde is een zwaar beroep?*' zal worden opgebroken in drie delen. In het eerste deel wordt het imago van Wieg vastgesteld door middel van analyse van recensies en postuum-artikelen.¹⁴ Ik kies voor recensies omdat in een recensie een of meerdere werken van een schrijver centraal staan, waarbij de recensent een duidelijke keuze maakt voor de manier waarop hij of zij het werk wil bespreken. De geselecteerde recensies komen uit kwaliteitskranten en -tijdschriften, zoals *NRC Handelsblad* en *de Groene Amsterdammer*. Postuum-artikelen vormen een onderdeel van de bronnen omdat er in dergelijke artikelen wordt teruggeblikt op het hele oeuvre van een schrijver, en daarin concluderend wordt gesproken over zijn of haar leven en werk. Deze berichten zijn van belang om vast te stellen welk beeld van Wieg bij zijn overlijden overheersend is. De stukken komen uit vier verschillende jaren: 2000, 2006, 2012 en 2015. Deze jaartallen zijn gekozen omdat toen nieuw werk van Wieg verscheen, dat derhalve in deze jaren gerecenseerd is, en omdat ze ongeveer even ver uit elkaar liggen. Alleen 2015 is een uitzondering: in dat jaar verschijnen de postuum-artikelen, kort na Wieg's dood. Deze steekproef dient een overzicht te geven van het imago van Wieg zoals zich dat ontwikkeld heeft in de tweede helft van zijn loopbaan tot zijn dood. De vraag die in dit eerste deel leidend is, luidt: welk imago van Rogi Wieg komt naar voren uit recensies van en artikelen over Wieg's werk in de jaren 2000, 2006, 2012 en 2015?

---

¹² Zie: Daniël Rovers, *De figuur in het tapijt. Op zoek naar zes auteurs*. Dissertatie Vrije Universiteit Brussel, 2008.

¹³ Dera, 'De Potscherf in het Woestijnzand', 465.

¹⁴ Met postuum-artikelen bedoel ik berichten en artikelen die zijn geschreven naar aanleiding van de dood van Rogi Wieg. Deze stukken zijn uitgebreider dan nieuwsberichten die slechts vertellen over zijn overlijden.

In het tweede deel wordt Wiegs persoonlijke kroniek *Liefde is een zwaar beroep* geanalyseerd. Op basis van die analyse zal het posture van Wieg, zoals hij dat dus zelf vormt in zijn boek, vastgesteld worden. Ik heb gekozen voor het analyseren van Wiegs persoonlijke kroniek, boven zijn andere werk, vanwege het feit dat de kroniek de meest directe toegang geeft tot Wiegs persoonlijke overpeinzingen en opinies over uiteenlopende onderwerpen. Anders dan bij zijn gedichten, verhalen of romans, is het duidelijk dat hier auteur Rogi Wieg aan het woord is, en dat hij over zijn eigen leven spreekt. Ik zeg auteur, omdat Wieg wist dat deze kroniek gepubliceerd zou worden. Deze kroniek is daarom bij uitstek geschikt om te analyseren in het licht van zelfrepresentatie. Bovendien werd dit boek gepubliceerd in 1997, halverwege zijn carrière, waardoor dit werk zich vermoedelijk op een balanspunt bevindt van zijn toenemende geestelijke en lichamelijke overlast, maar ook van zijn werk dat zich ontwikkelt.¹⁵ De vraag die aan dit hoofdstuk ten grondslag ligt, luidt: welk posture van Rogi Wieg wordt gevormd in zijn persoonlijke kroniek *Liefde is een zwaar beroep*?

Het derde deel is een vergelijking tussen de uitkomsten van de eerste twee hoofdstukken en zal leiden tot een antwoord op de hoofdvraag.

Methode

Bij het analyseren van bovengenoemd bronmateriaal stel ik mezelf een aantal vragen. Bij het lezen van de recensies van hoofdstuk 1 betreft dat de volgende drie:

- Hoe wordt het werk of oeuvre van Wieg getypeerd?
- Wordt het behandelde werk in het kader van Wiegs ziekte besproken?
- Ligt de nadruk in het stuk op het werk of op het leven van de schrijver?

Door deze vragen te stellen hoop ik een goed beeld te krijgen van de typering van Wieg als schrijver zoals die naar voren komt in deze recensies. Bij het analyseren van *Liefde is een zwaar beroep*, stel ik mezelf eveneens drie vragen, die een leidraad vormen bij het lezen van het werk:

- Wat is de opvatting van Rogi Wieg omtrent dichten en schrijven?
- Welke inspiratiebronnen noemt Wieg voor het schrijven van gedichten en proza?
- Welk doel heeft Wieg met zijn boeken?

---

¹⁵ Wiegs persoonlijke kroniek wordt geschreven ten tijde van verschijning van zijn tweede roman, 'De Overval'. Hij reflecteert daarom niet alleen op zijn werk als dichter maar ook als romancier, een rol die later nog belangrijker wordt bij verschijning van 'Kameraad Scheermes'.

Op deze manier probeer ik het posture van Rogi Wieg vast te stellen. Ik benader de bronnen dus door de bril van imago en posture, en let op elementen die daar onderdeel van uitmaken.

Het imago van Rogi Wieg

Het imago van schrijver Rogi Wieg wordt onderzocht op basis van analyse van recensies van Wiegs werk en postuum-artikelen over Wiegs werk en leven. De vraag die ik me hierbij stel, luidt: welk imago van Rogi Wieg komt naar voren uit recensies van en artikelen over Wiegs werk in de jaren 2000, 2006, 2012 en 2015? De corresponderende publicaties die besproken worden zijn *Het Boek van de Beminnelijkheid* (2000), *Waar zijn jas hangt* (2006) en *Khazarenbloed* (2012). Voor het jaar 2015 worden postuum-artikelen onderzocht, die een belangrijke, veelomvattende bespreking vormen van het werk en leven van de schrijver. De momenten van onderzoek bepalen ook de verdere indeling.

Het Boek van de Beminnelijkheid (2000)

Recensies: Hans Warren, HDC Media – Maarten Doorman, NRC Handelsblad – Dirk De Geest, Leesidee – Peter de Boer, Trouw – Leonard Pfeijffer, Vrij Nederland.

Het Boek van de Beminnelijkheid was de eerste dichtbundel van Wieg in zeven jaar tijd. De bundel bestaat uit prozagedichten en sonnetten, die zich kenmerken door uiteenlopende thema's als liefde, dood en honger naar kennis. Recensenten gebruiken verschillende doch verwante termen om de dichtbundel *Het boek van de Beminnelijkheid* uit in het jaar 2000 te typeren. Hans Warren heeft het in *Haarlems Dagblad*¹⁶ over een 'grimmige toon' die de bundel typeert¹⁷, Dirk de Geest van *Leesidee* over een 'melancholische ingesteldheid'¹⁸, Peter de Boer van *Trouw* over een 'bij uitstek sombere bundel'¹⁹, Leonard Pfeijffer in *Vrij Nederland* over 'een van de meest ontroerende bundels van het afgelopen decennium'²⁰ en Maarten Doorman zegt in *NRC Handelsblad* dat de bundel een vooruitgang is ten opzichte van zijn eerdere werk met af en toe 'een werkelijk goed gedicht (...)'.²¹

Ondanks dat termen als 'somber' overheersen, is er slechts één recensent die de bundel bespreekt in het kader van de geestesgesteldheid van Wieg. Rogi Wieg was in 2000 al opgenomen geweest voor zijn geestelijke klachten en was 'officieel' depressief.²² Hans Warren betitelde zijn recensie 'Een leven lang niet willen leven', en legt de nadruk op de depressie van Wieg. Aan het begin van zijn recensie behandelt hij de laatste cyclus gedichten uit de bundel, die over de wanhoop van het leven gaan. Van daaruit bouwt hij zijn betoog op. Al snel heeft hij een oordeel klaar: 'Is dit mooie

---

¹⁶ De recensie van Hans Warren verscheen in diverse dagbladen, gepubliceerd onder de overkoepelende *Hollandse Dagbladcombinatie*. De als bijlage toegevoegde recensie komt uit het *Haarlems Dagblad*.

¹⁷ Hans Warren, 'Een leven lang niet willen leven', *Haarlems Dagblad*, 27 januari 2000.

¹⁸ Dirk de Geest, 'Het boek van beminnelijkheid: gedichten', *Leesidee*, 1 juni 2000.

¹⁹ Peter de Boer, 'Rogi Wieg ten noorden van de noordpool', *Trouw*, 29 juli 2000.

²⁰ Leonard Pfeijffer, 'Sterven van smaak gaat niet: Grootste poezie', *Vrij Nederland*, 1 december 2000.

²¹ Maarten Doorman, 'Tederheid als enige metgezel', *NRC Handelsblad*, 25 februari 2000.

²² Dit vertelt Wieg in een interview met *Trouw* op 23 januari 2003.

poëzie? Dat denk ik niet, maar iemand in deze stemming zal ook zeker geen esthetische bedoelingen hebben gehad.²³ Warren ziet de gedichten in deze bundel als hartenkreten van iemand 'die verdwaald is in het bestaan.'²⁴ Hij bespreekt de dichtbundel louter in het kader van Wieg's depressies. Het is duidelijk dat in dit stuk de nadruk op het leven van Wieg ligt, en niet op de gedichten.

De overige recensenten delen Warrens standpunt niet. Leonard Pfeijffer, bijvoorbeeld, die de dichtbundel als ontroerend typeerde, bouwt zijn bespreking op een andere manier op. Hij neemt een titelloos gedicht uit de bundel als uitgangspunt, en bespreekt op basis daarvan de bundel als geheel. Niet de mens achter het werk, maar het werk zelf staat hier centraal. Het stuk gaat over de onderwerpen van de gedichten, de technische vaardigheden en tekortkomingen die opvallen. Naar aanleiding van die tekortkomingen zegt Pfeijffer bijvoorbeeld: 'Waarom werkt het dan toch? Dat kan alleen maar komen doordat het zo goed is geschreven. We moeten dus beter kijken. Dan zie je dat het eigenlijk helemaal niet zo slordig is. Dat lijkt maar zo. Alle op het eerste gezicht malle enjambementen zijn wel degelijk zinvol.'²⁵ Zelfs wanneer Pfeijffer de cyclus bespreekt die over depressie gaat, bekijkt hij die in het licht van de interne kracht van het geschrevene. Daarover zegt hij: 'Wie Rogi Wieg kent, weet dat deze poëzie waar gebeurd is. Maar dat is niet de reden [dat Pfeijffer dit de beste poëzie in jaren vindt], want ik heb toevallig een enorme hekel aan authenticiteit. Wieg brengt bij mij ontroering en ontzag teweeg omdat de fouten geen fouten zijn maar retorische effecten.'²⁶ In de ogen van Pfeijffer is Wieg in eerste plaats kundig dichter, die toevallig een achtergrond heeft van psychische klachten.

Waar zijn jas hangt (2006)

Recensies: Dirk De Geest, Leesideeën Off line – Adriaan Jaeggi, Het Parool – Guus Middag, NRC Handelsblad – Marjolijn de Cocq, De Gooi- en Eemlander.

Waar zijn jas hangt is een dichtbundel met verzameld werk, samengesteld door Wieg's ex-vrouw Judith Flier. De recensenten van de dichtbundel uit 2006, kenmerken het werk van Wieg al veel meer als een werk dat ontsproot aan de privéproblemen van de schrijver. Het is merkwaardig dat Dirk De Geest aan het begin van zijn bespreking opmerkt: 'Toch heeft hem dat [Wieg's productiviteit] nooit de waardering opgeleverd die zijn oeuvre eigenlijk wel verdient. Daarvoor is de dichter al te zeer uitgegroeid tot een geval.'²⁷ Met 'geval' doelt De Geest op Wieg als psychiatrisch patiënt. De Geest zegt dat het hem opvalt dat de aandacht voor Wieg vooral op zijn persoon gericht is, en niet op zijn werk, dat misschien wel

---

²³ Warren, 'Een leven lang niet willen leven'.

²⁴ Ibidem.

²⁵ Pfeijffer, 'Sterven van smaak gaat niet'.

²⁶ Ibidem.

²⁷ Dirk de Geest, 'Waar hij zijn jas hangt: een keuze uit de gedichten', *Leesideeën Off Line*, 31 december 2006.

meer waardering verdient. Zelf merkt De Geest op dat Wieg zich in deze bundel laat zien als romantisch dichter, voor wie literatuur geen spiegel is maar een scherm. Daarmee bedoelt de criticus dat Wieg in zijn gedichten een soort alter ego creëert en dus niet direct over zichzelf schrijft. Daarbij merkt De Geest op dat er een sfeer van weemoed en verlies overheerst in de bundel die de centrale thema's van de bundel ten goede komt. Verder praat hij niet in detail over de verzameling gedichten, waarvan hij het merendeel vindt verworpen tot niets anders dan een 'schrijnende zelfanalyse'.²⁸ De literatuur zou zijn weggefallen. Toch: 'Tegelijk echter bevat deze verzameling een aantal voortreffelijke verzen.'²⁹ De Geest besteedt aan deze voortreffelijke gedichten echter geen aandacht, noch legt hij uit waarom hij ze voortreffelijk vindt.

Adriaan Jaeggi stelt in *Het Parool*: 'Rogi Wieg heeft, ongetwijfeld tegen wil en dank, twee vergiftigde geschenken gekregen in zijn leven: een groot talent en de bijbehorende ramspoed om over te schrijven.'³⁰ Het valt op dat Jaeggi nauwelijks op de dichtbundel ingaat, die hij ook niet verder typeert. Wel klinkt er waardering door in zijn woorden: 'Maar volgens de Wieg-logica zou dat ook een doel moeten hebben: het is logisch dat vanuit de diepte een schitterend vers opduikt.'³¹ Zijn bespreking eindigt met een gedicht van Wieg dat hij perfect vindt. Het gedicht heet 'Wonderen':

*Ik weet dat dit de beste dagen zijn:
mijn ouders leven nog en in
een kamer speelt een strijkkwartet. Dat ik
verdwijn
is onwaarschijnlijk, maar wel waar,
ik word bekwamer
in het vasthouden van onze
wandelingen.
Een oud seizoen begint haar sombere gedrag;
spaarzaamheid en schaduwen.
Mijn handelingen
brengen verder weg wat dichterbij
mij lag.*

Het gedicht is melancholisch van toon, maar verwijst weinig expliciet naar het leven van Wieg. Ook is het moeilijk zonder meer pessimistisch te noemen. Derhalve is het merkwaardig dat Jaeggi dit gedicht laat aansluiten op zijn hierboven geciteerde opmerking. Jaeggi geeft zelf nog toe dat hij eigenlijk wel wat meer had kunnen zeggen over het besproken werk: '(...) want hoewel ik het nog over Wiegs vormbeheersing en techniek zou moeten hebben, die ook van grote klasse zijn – wat zul je verder nog

---

²⁸ De Geest, 'Waar hij zijn jas hangt'.

²⁹ Ibidem.

³⁰ Adriaan Jaeggi, 'Rogi Wiegs ramspoed', *Het Parool*, 28 september 2006.

³¹ Jaeggi, 'Rogi Wiegs ramspoed'.

toevoegen aan een perfect gedicht?’³²

Ook opvallend is de bespreking van Guus Middag in *NRC Handelsblad*. Hij is eigenlijk de eerste die de mogelijkheid overweegt dat Wieg als dichter spreekt in zijn gedichten, en niet als privépersoon: ‘(...) meent hij nu wat hij zegt, of doet hij maar alsof?’³³ Naast gedichten die doen vermoeden dat Wieg over zijn eigen leven dicht, zijn er ook werken te vinden die een andere toon aanslaan. Middag merkt op dat het alle kanten op kan gaan bij Wieg. Hij citeert een tweetal regels dat een optimistisch geluid laat horen: ‘Ik weet dat ik lastig ben/ maar ik ben ook hoopvol’. Dergelijke mededelingen doen Middag twifelen aan Wiegs intentie. In ieder geval, zo zegt Middag, weet Wieg mooie beelden met elkaar te verbinden en goed te rijmen. Middag vertrekt wel vanuit de feiten van Wiegs leven (hij noemt depressies, dwangneuroses, obsessies, angsten), maar bespreekt de bundel niet op basis van die informatie.

De bespreking van De Cocq gaat eerst in op Wiegs roman *Kameraad Scheermes*, die hij drie jaar eerder publiceerde. Daarna bespreekt ze het voorwoord van Wiegs ex-vrouw Judith Flier, om te eindigen met de depressie en zelfmoordpoging van Wieg. De bundel wordt inhoudelijk nauwelijks besproken, slechts in het licht van zijn ziekte en ex-vrouw.³⁴

Khazarenbloed (2012)

Recensenten: Eppie Dam, Leeuwarder Courant – Erik Menkveld, de Volkskrant

De bespreking van Eppie Dam voor *Leeuwarder Courant* staat geheel in het teken van de lijdensweg van Wieg. Het schrijven van Wieg wordt door Dam getypeerd als overlevingsmechanisme. In een stuk, tragisch van toon, stelt Dam alles in het teken van het lijden en de wanhoop van Wieg. Opvallend genoeg geeft Dam de fotograaf Stephan Raaijmakers een prominente rol in zijn bespreking. Wiegs correspondentie met de fotograaf wordt meermalen aangehaald. Hij citeert uitspraken van Wieg, zoals ‘Ik werk niet. Ik probeer in leven te blijven. Maar Abys is bij me. We houden van elkaar. Abys typt voor mij op een computer in de Valerius wat ik zeg.’³⁵ Het directe verband tussen dergelijke citaten en het boek *Khazarenbloed* is niet duidelijk. Ze lijken illustraties van de gemoedstoestand van Wieg, die dienen voor de bespreking van *Khazarenbloed*. Uit dit boek wordt een tweetal zinnestukjes geciteerd, dat wederom de weemoed moet tonen: ‘Zoals voor de Khazaren de keuze voor het Jodendom een overlevingsmechanisme was, is het schrijven van gedichten dit voor Rogi Wieg. “Ik ben een khazar / drink mijn eigen bloed / als het moet () eet mijn eigen verzen / als het moet.’³⁶ Er wordt geen regel

---

³² Ibidem.

³³ Guus Middag, ‘Kapitein van het dodenschip’, *NRC Handelsblad*, 18 augustus 2006.

³⁴ Marjolijn de Cocq, ‘De jas van Rogi’, *De Gooi- en Eemlander*, 22 juli 2006.

³⁵ Eppie Dam, ‘De appel valt omlaag’, *Leeuwarder Courant*, 19 oktober 2012.

³⁶ Dam, ‘De appel valt omlaag’.

gewijd aan waardering van het boek zelf, positief noch negatief.

Erik Menkveld van *De Volkskrant* opent zijn stuk met de zin: 'Rogi Wieg bevecht zijn depressies in gedichten vol wrange charme.'³⁷ Daarop volgt: 'In zijn bundel *Khazarenbloed* noemt Rogi Wieg zichzelf iemand die "oncomfortabel nadenkt" en noemt hij zijn werk "oefeningen in talentvolle gekte". Het zijn eufemismen voor de depressies die Wiegs leven al vijftien jaar ontregelen en voor zijn schrijven daarover.' Dit is de eerste informatie die wordt aangereikt bij de bespreking van het boek. Direct wordt Wiegs oeuvre neergezet als schrijven over depressies, en Wieg als door depressies ontregelde schrijver. Aan het eind van het stuk noemt hij de gedichten van Wieg 'therapeutische poëzie'. Menkveld typeert *Khazarenbloed* tevens als een thematische voortzetting van Wiegs biografische boek *Kameraad Scheermes* uit 2003. Menkveld bespreekt de hele bundel in het licht van Wiegs persoonlijke leven. Slechts één aangehaald citaat suggereert een algemene waardering van het werk; in de woorden van Wieg: 'Dit is geen groot kunstwerk.'³⁸

Postuum-artikelen (2015)

Artikelen: Rob van Erkelens, De Groene Amsterdammer – Sarah Vankersschaever, De Standaard – Arjan Peters, de Volkskrant – Maarten Moll, Het Parool – Arjen Fortuin, NRC Handelsblad

Rob van Erkelens schreef in *De Groene Amsterdammer*: 'Wieg was een échte dichter, voor wie de poëzie de Hoogste Literatuur was. Poëzie was niet een commercial voor het ego van de maker, maar een vergrootglas. Geen telescoop op een spetterend, uitdijend universum, maar een microscoop op de ziel van de dichter.'³⁹ Erkelens typeert Wieg, en daarmee zijn werk, in eerste instantie als romantisch en melancholisch. De criticus plaatst Wieg eerst in zijn tijd; een tijd van schreeuwende dichters die cocaïne snoven en vrouwen versierden. Hij plaatst Wieg daar tegenover. 'Wieg haalde gewoon adem. Hyperventileerde niet, en schreef.'⁴⁰ Poëzie was voor Wieg een mogelijkheid om te peinzen, te reflecteren, zegt Erkelens. Pas op twee-derde van zijn bespreking noemt Erkelens de depressies van Wieg. Hij plaatst diens werk echter nauwelijks in dat kader. Wel haalt Erkelens enkele strofes aan om Wiegs strijd te illustreren, zoals een stuk over Wiegs 'Major Depression' in *Het Boek van beminnelijkheid*.⁴¹ Maar het valt op dat Erkelens werk en leven van de schrijver niet op één hoop gooit. Hij stelt ook niet dat ze niets met elkaar te maken hebben, maar hij laat de mogelijkheid open dat Wiegs werk ook nog ergens anders om kan draaien dan zijn lijden.

Sarah Vankersschaever weet echter wel hoe zijn gedichten beschouwd moeten

---

³⁷ Erik Menkveld, 'Khazarenbloed', *De Volkskrant*, 13 oktober 2012.

³⁸ Menkveld, 'Khazarenbloed'.

³⁹ Rob van Erkelens, 'Rogi Wieg 21 augustus 1962 – 15 juli 2015', *De Groene Amsterdammer*, 23 juli 2015.

⁴⁰ Erkelens, 'Rogi Wieg 21 augustus 1962 – 15 juli 2015'.

⁴¹ Ibidem.

worden: 'Want daarover ging het werk van Wieg: zwelgen en verzwolgen worden. Door het leven en de angst ervoor (...).'⁴² Dat de angst voor het leven als benzine voor Wiegs productie gold, lijkt voor Vankersschaever ook een gegeven: 'Gebruikte de dichter Rogi Wieg die zwarte kanten als inkt voor zijn poëzie, de mens Rogi Wieg worstelde intens met de rouwrand rond zijn persoonlijkheid.'⁴³ Volgens Vankersschaever kon Wieg zijn sores nog wel inzetten om poëzie te maken. Deze opvatting laat geen ruimte om het oeuvre van Wieg nog op een andere manier te bezien. Dit neemt overigens niet weg dat van Vankerschaever vindt dat Wieg wel mooie dingen heeft geschreven. Die mooie dingen gaan alleen nergens anders over dan over Wieg zelf.⁴⁴

Ook Arjan Peters in *de Volkskrant* stelt dat Rogi Wieg de kern en het onderwerp vormt van zijn eigen werk. Wiegs werk, zo zegt hij, ging '(...) dikwijls over zijn persoonlijke omstandigheden: depressies, zelfmoordpogingen, angsten, elektroshocks, melancholie, obsessieve verliefdheden, nachtmerries en een onstuitbare fascinatie voor zelfmoordenaars, chemische wetenschap en *serial killers*; dit alles overhuifd door een bijna teder taalregister dat zich soms geen raad leek te weten met de loden materie.'⁴⁵ De bundels of gedichten die Peters bespreekt, bespreekt hij louter in het kader van het vermeende narcisme van Wieg en zijn depressies. Maar ook de onbesproken werken van Wieg scheert Peters over één kam: '(...) zijn hele oeuvre zou men als één groot deel Privé-domein kunnen beschouwen (...).'⁴⁶ Hiermee blijft er geen ruimte over om een gedicht of verhaal van Wieg te lezen zonder de schrijver in het achterhoofd te houden als hoofdpersoon. Peters verwijst nog naar een interview van Wieg in *de Volkskrant* waarin hij zei: 'Ik deugde nergens voor en heb toen hopelijk een paar mooie dingen gemaakt die mijn signatuur tonen.'⁴⁷ Over kwaliteit, of over schoonheid in verband met Wiegs werk heeft Peters het echter niet, deze opmerking daarmee verwaarlozend.

Maarten Moll richt zich in *Het Parool* wat meer op de kwaliteit van Wiegs werk, al stelt ook hij dat Wieg vooral over zichzelf dichtte: 'In 1986 kreeg hij voor zijn eerste bundel bij een grote uitgeverij, *Toverdraad van dagverdrijf* (De Arbeiderspers), de Lucy B. en C.W. van der Hoogtprijs. Meteen al viel de vormbeheersing, techniek en verbeeldingskracht op waarmee hij vooral over zijn persoonlijke leven dichtte. Wat hij altijd is blijven doen, soms wat pathetisch, met een licht romantische toets.'⁴⁸ Verder verhaalt Moll vooral over feiten uit Wiegs leven. Daarom moeten we het wat zijn beoordeling betreft doen met deze opmerking over zijn werk, die dus wel de algemene vaardigheden prijst die spreken uit Wiegs gedichten, en stelt dat die voornamelijk over Wieg zelf

---

⁴² Sarah Vankersschaever, 'Dichter en schrijver Rogi Wieg (1962-2015)', *De Standaard*, 17 juli 2015.

⁴³ Vankersschaever, 'Dichter en schrijver Rogi Wieg (1962-2015)'.

⁴⁴ Ibidem.

⁴⁵ Arjan Peters, 'Lijdenskunstenaar', *de Volkskrant*, 16 juli 2015.

⁴⁶ Peters, 'Lijdenskunstenaar'.

⁴⁷ Ibidem.

⁴⁸ Maarten Moll, 'Ten slotte: Rogi Wieg 1962-2015', *Het Parool*, 16 juli 2015.

gingen.

Arjen Fortuin schrijft in *NRC Handelsblad* over de demonen die Wieg temt in zijn gedichten, zoals besproken in de inleiding. Fortuins stuk is chronologisch opgebouwd en verhaalt verder over de grote productie van Rogie Wieg als dichter en criticus. Daarna: 'In de loop der jaren schreef hij steeds vaker en explicieter over zijn depressies, wat hem niet door alle critici in dank werd afgenomen: hij kreeg het verwijt van narcisme.'⁴⁹ Fortuin gaat niet verder in op deze opmerking. Hij noemt *Liefde is een zwaar beroep*, maar zegt er verder niets over, en omschrijft dan *Kameraad Scheermes*, dat natuurlijk gaat over de depressies van Wieg. Hier legt Fortuin de nadruk op, terwijl *Liefde is een zwaar beroep* meer biografisch is en over allerlei onderwerpen gaat die Wieg interesseerden. Fortuin sluit af met hetzelfde citaat als Peters, waarin Wieg zegt dat hij hoopt iets moois gemaakt te hebben.

Conclusie

Wieg's werk is in toenemende mate beschouwd vanuit het feit dat hij depressief was. In het jaar 2000 werd zijn werk nog overwegend gelezen als op zichzelf staand, en speelde Rogie Wieg, en dan met name zijn depressie, nog een minimale rol. Wieg wordt nog vooral beschouwd als kundig dichter. In de jaren die volgen gaat de persoonlijke achtergrond van Wieg een steeds grotere rol spelen in de besprekingen van zijn werk. Bijna zonder uitzondering wordt Wieg's werk besproken in het kader van zijn depressies en ziektes. Hier en daar worden waarderende woorden gesproken over Wieg's gedichten, maar zelden worden de gedichten als autonome stukken gerecenseerd. Concreet kunnen er grofweg vier aspecten van het imago van schrijver Rogie Wieg onderscheiden worden: vaardigheid, narcisme, depressiviteit en pessimisme. Vaardigheid is het goed kunnen schrijven, wat Wieg volgens een aantal recensenten kan, narcisme houdt in dat het beeld bestaat dat Wieg bijna zonder uitzondering over zichzelf schrijft, depressiviteit gaat over de schijnbaar niet te negeren invloed van Wieg's depressiviteit op zijn werk en pessimisme betreft de pessimistische toon die hoorbaar zou zijn in de meeste gedichten en verhalen van Rogie Wieg. Wieg heeft op basis van het geanalyseerde materiaal zodoende het imago van kundig, narcistisch, depressief en pessimistisch schrijver.

---

⁴⁹ Fortuin, 'Necrologie Rogie Wieg (1962-2015)'.

Het posture van Rogi Wieg

In zijn persoonlijke kroniek *Liefde is een zwaar beroep* uit 1997 hield Rogi Wieg een jaar lang notities bij over uiteenlopende onderwerpen als relaties, ziekte, schrijvers en schrijverschap, het nieuws, de exacte wetenschappen en geld. In de volgende paragrafen zal geprobeerd worden het posture van Rogi Wieg als schrijver te duiden zoals hij dat zelf construeert, bewust en onbewust, in *Liefde is een zwaar beroep*. Hierbij zal gelet worden op de opvatting van Wieg over dichten en schrijven, op de verbanden die Wieg legt tussen zijn ziekte en schrijven en welk(e) doel(en) Wieg had met zijn werk.

Schrijven en schrijverschap

Wieg laat meermalen doorschemeren wat zijn opvattingen zijn over schrijven en schrijverschap. Dit gebeurt het meest expliciet in een pleidooi voor de aanwezigheid van de 'vent' in de literatuur. Hiermee grijpt Wieg terug op de zogeheten *Prisma*-discussie, of *vorm of vent*-discussie, die vooral in het interbellum werd gevoerd, waarbij in het ene kamp het taalkunstwerk als autonoom taalorganisme werd gezien en in het andere kamp de aanwezigheid van de auteur belangrijk werd gevonden. Menno ter Braak was een bekende voorvechter van het 'vent'-kamp.⁵⁰ Wieg constateert dat in Nederland de vent altijd van de literatuur wordt losgekoppeld.⁵¹ Dientengevolge hebben schrijvers in Nederland geen macht meer, want ze staan niet voor wat ze schrijven. Wat ze schrijven is slechts fictie, en zij zijn niet verantwoordelijk. 'En daarom pleit ik voor de terugkeer van de "vent" in de Nederlandse literatuur. (...) Ik vraag om een nieuwe Multatuli die fijnkorrelige gruwelijkheden van deze samenleving aan de kaak kan stellen en bereid is zich te tonen aan de mensen. Met alle eventuele juridische gevolgen van deze stap.'⁵² Naast Multatuli noemt Wieg ook schrijvers al Frans Kellendonk en Harry Mulisch, die volgens hem ook niet bang waren om een maatschappelijk standpunt in te nemen, en zo macht verwierven. Wieg heeft het over schrijvers van vooral proza (Multatuli, Mulisch, Hermans, Kellendonk, Gerard Reve). Poëzie past niet binnen dit verhaal. 'Een dichter is zelden een "vent". Poëzie is vorm en taal. Een reflectie over vreemde, vervormde zaken.'⁵³ Over zichzelf als romancier is Wieg duidelijk:

Ik ben geen fictie. Pas als ik dood ben zal ik fictie zijn. En pas na mijn dood zullen de ideeën in mijn boeken tot de fictie mogen worden gerekend. Zolang ik leef, sta ik achter al mijn morele

---

⁵⁰ Ton Anbeek, *Geschiedenis van de Nederlandse literatuur tussen 1885 en 1985* (Amsterdam 1990) 148-170.

⁵¹ Voorgaande analyse indachtig lijkt Wieg zelf een uitzondering op deze regel. Hier zal later op worden teruggekomen.

⁵² Rogi Wieg, *Liefde is een zwaar beroep. Persoonlijke kroniek 1997* (Amsterdam 1998) 103.

⁵³ Wieg, *Liefde is een zwaar beroep*, 91.

en amorele 'ikken'. Iedereen mag weten dat ik repelsteeltje heet. Men mag van me zien en iets van me leren, of juist niets van me leren. Zolang ik leef, hoort er bij mijn werk een gezicht.⁵⁴

We mogen Wieg dus verantwoordelijk houden voor wat hij schrijft. De afstand tussen Wieg en zijn literatuur wordt hierdoor klein; hij verzet zich tegen de volgens hem Nederlandse gewoonte de schrijver los te koppelen van de literatuur. Hiermee lijkt hij het gebruik van een biografisch interpretatiekader te rechtvaardigen. Toch wil zijn pleidooi niet zeggen dat zijn literatuur per se over hemzelf gaat; hij neemt er enkel verantwoordelijkheid voor. Overigens lijkt Wieg hierbij geen specifiek onderwerp in gedachten te hebben. Hij weidt niet verder uit over waar hij exact verantwoordelijkheid voor neemt. Hij heeft het in *Liefde is een zwaar beroep* wel over maatschappelijke thema's waar hij over schrijft, zoals criminaliteit, maar nooit zegt hij dat hij controversieel is teneinde iets te veranderen binnen de samenleving. Ook wat zijn verdere beschouwing omtrent het schrijven betreft, vernauwt hij zijn perspectief eerder tot zichzelf dan dat hij zich verhoudt tot de maatschappij. Zo merkt hij niet lang na zijn pleidooi op: 'schrijven is op dit moment existentieel voor mij. Gemma Nefkens van uitgeverij Van Oorschot zei vroeger al dat schrijven mijn manier van overleven was. Ik vond dat onzin, want je overleeft door eten, slapen, enzovoort. Maar als ik eenmaal mezelf heb gevoerd, genoeg geslapen heb en me heb gedoucht, wordt dat schrijven toch verdomd belangrijk.'⁵⁵ Schrijven lijkt noodzakelijk voor Wieg om de dagen door te komen. Deze opmerking lijkt een morbide kantje te hebben, want wat als hij niet schrijft? Verliest hij dan de wil om te leven? Wieg geeft op deze vragen geen antwoord. Er dient hier evenwel onderscheid gemaakt te worden tussen schrijven in het algemeen en commercieel schrijven. Schrijven in het algemeen is misschien een noodzaak voor Wieg om te overleven, commercieel schrijven, voor een publiek, was voor hem een keuze:

En ik heb me toen ik negentien jaar werd, voorgenomen geen deel te nemen aan de samenleving. Ik wilde geen maatschappelijke positie verwerven ten koste van mijn vrijheid. (...) Het is me meer dan vijftien jaar gelukt geen aangepast staatsburger te worden. En in de boekhandel zie ik geschrokken de maatschappij weerspiegeld: de sellers, de commercie, de Grote Literatuur, het gevecht om de plek bij de kassa, het rinkelen van de kassa, de ego's op de boekomslagen, maar ook de mooie regels die men noteert. Ik maak deel uit van deze wereld, mijn boeken vechten (samen en in plaats van mij) om gekocht te worden. Als ik niet 'scoor' met mijn nieuwe boek, zal ik mijn dierlijke bestaan misschien moeten opgeven.'⁵⁶

Wieg schreef *Liefde is een zwaar beroep* ten tijde van de verschijning van zijn roman *De Overval*. Telkens heeft hij het over de commerciële kant van het boek, en dat hij hoopt dat het veel geld zal

---

⁵⁴ Idem, 103-104.

⁵⁵ Idem, 132.

⁵⁶ Idem, 46.

genereren. Hij maakt onderscheid tussen de ambachtelijke, zakelijke kant van het schrijverschap en de persoonlijke, meer wezenlijke kant van het schrijven.⁵⁷ Over de meer wezenlijke kant van het schrijven merkt hij op: 'Een groot schrijver is in staat esthetica, ethica en waarheid met elkaar te vermengen. Waarheid vereist kennis van de wetenschappen (kwalitatief en kwantitatief), ethica gaat over ingewikkelde normen en waarden in relaties, en esthetica is een kwestie van vorm en opbouw van inhoud. Waarbij inhoud dus een enorme algemene kennis vereist.'⁵⁸ Wieg presenteert zich met de deze opmerking als ambitieus schrijver. Hij heeft het in zijn kroniek met grote regelmaat over wiskundige boeken die hij leest, over wiskundige problemen die hij probeert op te lossen en hij reflecteert op wiskundige kennis en welke symbolische waarde die kan hebben in verband met meer alledaagse zaken. Een voorbeeld hiervan is zijn opmerking: 'Een aantal prachtige formules van Einstein hervonden waar ik wat mee kan. (Wat dan? Bewonderen?). Ik schrijf ze een beetje uit om taal met wiskunde te combineren. Dat is een rare combinatie. Speciale relativiteitstheorie: de relatieve snelheid (...)', et cetera.⁵⁹ Naast de wetenschappen heeft Wieg ingewikkelde relaties genoeg, en beschrijft hij die ook uitvoerig.⁶⁰ Dit doet vermoeden dat hij ernaar streeft een goed en groot schrijver te worden, naar zijn eigen normen.

Inspiratiebronnen voor het schrijven van gedichten en proza

Ook heeft Wieg het over een voorwaarde voor het schrijven *an sich*. Die voorwaarde betreft de invloed van de lichte en donkere kanten van het bestaan op het schrijven. In het kader van het laatste geval noemt hij zijn vriend Joost Zwagerman, die volgens Wieg altijd toegang had tot de donkere kanten van zijn leven. Wieg vindt ten tijde van zijn schrijven echter dat Zwagerman wordt afgeremd door routine, die ontstaan is door het stichten van een gezin. 'Door dit huiselijk geluk (en daar doe ik niet ironisch over, want ik weet hoe verschrikkelijk het is om geen gezin te hebben) kan Joost niet meer wegzinken in die delen van zijn ziel die met destructie te maken hebben.'⁶¹ In meer algemene zin nuanceert Wieg de opmerking van Gerard Reve dat schrijven 90% transpiratie is en 10% inspiratie. Wieg stelt dat die 10% inspiratie deel uitmaakt van een 'onbedwingbare, heldere en tegelijkertijd duistere influistering.'⁶² Die influistering kan alleen beantwoord worden door de schrijver als hij zich 100% geeft. Het product van een schrijver wordt minder wanneer die duistere influistering niet volledig wordt ontvangen, zoals bij Zwagerman gebeurde. Wieg vindt de boeken die Zwagerman schreef onder invloed van zijn huiselijk geluk daarom minder dan zijn eerdere werk. Wieg presenteert zich dus als

---

⁵⁷ Ibidem.

⁵⁸ Idem, 185-186.

⁵⁹ Idem, 49.

⁶⁰ Niet alleen met vrouwen, maar ook met zijn ouders is zijn relatie uiterst moeizaam en gecompliceerd.

⁶¹ Wieg, *Liefde is een zwaar beroep*, 213.

⁶² Idem, 214.

een schrijver die zowel lichte als donkere tonen van belang acht in zijn werk. Dat Wieg's leven donkere kanten kent moge duidelijk zijn, en in deze passage geeft hij aan dat die ook een evidente en zelfs onmisbare invloed hebben op zijn werk. Toch betekent deze visie niet dat zijn werk per definitie duister is, of pessimistisch. Wieg geeft slechts aan dat schrijven zowel het positieve als het negatieve in zich moet hebben. Een opmerking over dichterschap is hierbij illustrerend: 'Tenslotte is het de taak van de dichter om met taal te spelen en niet om zijn waarachtige gevoelens te formuleren. Voor waarachtige gevoelens over de herfst zul je doodgewone mensen, zonder ambitie om mooie dingen te zeggen, aan het woord moeten laten.'⁶³ Zoals eerder opgemerkt gaat het dichten voor Wieg om de vorm, en hier maakt hij duidelijk dat de duistere influistering niet zonder meer opgeschreven moeten worden, maar dat ze ter inspiratie dienen om te schrijven of te dichten. Het gaat er niet om die eventueel waarachtige gevoelens onder woorden te brengen, maar om ze als instrumenten te gebruiken. Dit lijkt hij later in zijn dagboek te bevestigen: 'Het schrijven van woorden geeft ruimte aan traagheid en lethargie, als de geest maar scherp blijft. Zolang de pijn je gedachten niet wegneemt, is er geen man overboord. Zo heb ik veel van mijn verhalen geschreven en ook vanavond ben ik aan het werk.'⁶⁴ De geest dient scherp te blijven en mag dus niet overgenomen worden door duistere influisteringen, in dit geval pijn. Wel kan de pijn als inspiratie dienen.

Zoals Wieg zelf al zei, hecht hij ook belang aan de lichte kanten van het bestaan, die vooral te maken hebben met relaties en het onderdeel uitmaken van een gezin. Wanneer 'G' terugkomt van weggeweest met de kinderen, voelt Wieg de blijdschap die daar mee gepaard gaat: 'Iedereen is weer thuis. Ik ben buitengewoon gelukkig. (...) Veel is in orde. (...) De alchemie tussen G., mij en de kinderen gaat helemaal vanzelf. G. heeft zelfs een baantje gevonden. De hand van de Lieve God is in het spel.'⁶⁵ De schrijver kent meer van dit soort momenten van geluk, waarop een gezinsverband of juist het loskomen van een verrot gezinsverband in de vorm van zijn verhouding tot zijn ouders, op de voorgrond treedt: 'Ik doorzie de destructie in mijn verleden. De vernietiging verveelt me. (...) Het is haast romantisch zoals ik loskom van de donkerte van vroeger en vertrouwen begin te krijgen in mijn eigen menselijkheid. Mijn ouders zijn niet in staat tot blijdschap en ik ben dat nog wel. Hun gebrek aan blijdschap zal mij niet verwoesten.'⁶⁶ Meer dan eens schrijft Wieg gedichten en noteert die in zijn dagboek. Deze gedichten komen ook voort uit het gelukzalige gevoel dat hij soms kent. Zulke gevoelens betreffen ook de toekomst, waar hij bijzonder positief over kan zijn: 'Ik verbrand mijn schepen achter mij. Schitterend! Rond de eeuwwisseling zal ik misschien helemaal bevrijd zijn van de oude gewichten.

---

⁶³ Idem, 234.

⁶⁴ Idem, 169.

⁶⁵ Idem, 183.

Rogi Wieg was geen gelovige. Hij noemt God en Jezus weleens zoals in alledaagse spreektaal nog wel gebruikelijk is.

⁶⁶ Wieg, *Liefde is een zwaar beroep*, 224.

Zal ik dan genezen zijn van mijn OCD? (...) Ik zal dan de eer hebben mezelf voor te kunnen stellen aan een wildvreemde als een normaal mens.⁶⁷ De situatie rond zijn gezin en ouders verandert, en zijn geluk is niet constant, maar dergelijk geluk, naast de donkere kanten van zijn leven, speelt wel degelijk een rol in zijn productie als schrijver.

Doelen van Wieg's werk

Hierboven noemde ik al een doel van het schrijven van Wieg: geld verdienen. Daarover zegt hij bijvoorbeeld:

Adri [van der Heijden] zegt dat een boek het op eigen kracht moet doen en dat ik een groot talent ben (ik geloof hem!). Hij denkt dat mijn boeken het uiteindelijk op eigen kracht ver zouden kunnen schoppen. Ik zie het anders: ik maak een goed product en dat wil ik aan de man brengen. Daarvoor wil ik een hoop doen en ik wil zeker gebruik maken van kruiwagens [promotiemiddelen]. Ik ben overtuigd van de kwaliteit van mijn boeken, maar ik geloof niet in de kwantiteit van mijn banksaldo. En geld interesseert mij bijzonder. Een goedgevulde bankrekening is een erg lekker gevoel. Dat weet Adri ook wel.⁶⁸

Een groot deel van het jaar dat Wieg beschrijft is hij samen met 'G'. Die heeft twee kinderen, en Wieg beseft dat geld steeds belangrijker wordt om deel te worden van het gezin en het gedeeltelijk te kunnen onderhouden. Hij stelt zelf dat hij zijn romantische kant enigszins verliest en een zakelijke kant meer terrein wint. Een dergelijk onderscheid is op zichzelf echter een romantisch idee. Ten tijde van de romantiek werd er neergekeken op broodschrijvers, dus schrijvers die werkten voor het geld. Broodschrijvers hadden geen goede naam.⁶⁹ Wieg zegt nadrukkelijk dat hij zich niet schaamt voor het schrijven voor geld, waarmee hij impliciet het romantische idee van schrijven toont.

Maar natuurlijk kent het schrijven van Wieg ook een ander doel, hoewel Wieg nalaat het in *Liefde is een zwaar beroep* expliciet als doel te formuleren. In een interview met Wim Brands, het laatste televisie-interview van Rogi Wieg voor hij stierf, zei hij: 'Ik wilde iets moois maken. Ik wilde per definitie iets moois gaan maken in mijn leven. Dat wist ik, maar ik voelde ook dat het mooie (...) een soort maatschappelijke erkenning moest krijgen. Ik wilde ook dat de mensen het mooi zouden vinden.'⁷⁰ Dit sentiment, het zoeken naar schoonheid, naar esthetiek en het belang dat Wieg eraan hecht, komt regelmatig terug in zijn teksten. In een passage in *Liefde is een zwaar beroep* over de OCD

---

⁶⁷ Idem, 206.

⁶⁸ Idem, 52.

⁶⁹ W. van den Berg, 'Romantiek', in G.J. van Bork & N. Laan (red.), *van romantiek tot postmodernisme* (2010) 51-92.

⁷⁰ Wieg, Rogi. Interview met Wim Brands. VPRO Boeken, 19 juli, 2015.

<https://www.vpro.nl/boeken/programmas/boeken/2015/19-juli.html> (versie 19 juli 2015) (laatst geraadpleegd: 14 juni 2017).

waar Wieg aan leed, vertelt hij hoe erg die ziekte hem dwars kon zitten. Maar naast het lijden was er met betrekking tot schrijven soms 'het tevreden gevoel dat ik iets had voortgebracht wat esthetisch is.'⁷¹ Ook heeft Wieg het over zijn werk als esthetisch product in verband met concurrentie op de markt. Hij beschouwt literaire concurrentie als een goede, 'esthetische vorm van concurrentie.'⁷²

Conclusie

Uit bovenstaande analyse is een aantal aspecten van het posture van schrijver Rogi Wieg naar voren gekomen. Ten eerste stelt Wieg zichzelf voor als verantwoordelijk schrijver. In zijn pleidooi voor de terugkeer van de 'vent' in de literatuur zegt hij dat de samenleving hem verantwoordelijk mag houden voor wat hij in proza opschrijft. Ten tweede lijkt Wieg een ambitieus schrijver. Wieg heeft een aantal duidelijke normen voor ogen waaraan een groot schrijver zou moeten voldoen, en Wieg lijkt te streven deze normen na te leven. Ten derde toont Wieg zich als romantisch schrijver, wanneer hij onderscheid maakt tussen broodschrijven en schrijven in het algemeen, of voor de kunst. Het loskoppelen van deze aspecten van het schrijven is een romantisch idee. Ten vierde is Wieg een breed geïnspireerde schrijver. Dat wil zeggen: hij gebruikt alle kanten, de lichte en de donkere, van het leven ter inspiratie. Als laatste kunnen we Wieg beschouwen als broodschrijver en als esthetisch schrijver, op zoek naar schoonheid. Dit is een belangrijk doel van zijn schrijven.

---

⁷¹ Wieg, *Liefde is een zwaar beroep*, 244.

⁷² Idem, 193.

De verhouding tussen het imago en het posture van Rogi Wieg

In wat volgt zal de verhouding tussen het imago en het posture van Rogi Wieg onderzocht worden. Ondanks dat het onderzochte imago en posture op verschillende bronnen gebaseerd zijn, is een dergelijke vergelijking zinvol, omdat Wieg in zijn persoonlijke kroniek algemene aantekeningen maakt over zijn opvattingen over dichten en schrijven, die dus ook op de besprekingen slaan van de behandelde critici. In meer algemene termen is een vergelijking tussen imago en posture zinvol omdat het een meer evenwichtig beeld van een schrijver oplevert dan het beeld dat alleen het imago of alleen het posture bewerkstelligt. Die beelden zullen elkaar nooit uitsluiten, juist omdat ze andere grondslagen hebben, maar ze dienen ter nuancering van elkaar. Zo zijn na het bestuderen van het imago en posture van Rogi Wieg enkele aspecten opgevallen die elkaar tegenspreken en met elkaar overeenkomen. Ik licht de drie belangrijkste aspecten van zijn imago uit en toets die aan het posture van Wieg zoals hierboven geanalyseerd. Die aspecten zijn narcisme, depressiviteit en pessimisme. Narcisme houdt het geloof in dat Wiegs werk over hemzelf gaat, depressiviteit gaat over de schijnbaar niet te negeren invloed van Wiegs donkere kanten op zijn werk en pessimisme betreft Wieg als pessimistisch schrijver die een pessimistische toon zou handhaven in zijn werk.

Narcisme

Het eerste aspect van Wiegs imago is narcisme. Dit aspect houdt in dat Wieg vaak verweten is (te) veel over zichzelf te schrijven, te veel in zichzelf gekeerd te zijn en te veel interesse in zichzelf te hebben. Daardoor zou hijzelf het onderwerp zijn van veel gedichten en verhalen die hij schreef. Zoals Arjen Fortuin schreef in zijn necrologie: 'In de loop der jaren schreef hij steeds vaker en explicieter over zijn depressies, wat hem niet door alle critici in dank werd afgenomen: hij kreeg het verwijt van narcisme.'⁷³ Dit verwijt lijkt enige grond te hebben: Wieg schrijft vaak over worstelingen met het leven en dikwijls in de ik-persoon. Maar hoe verhoudt dit specifieke aspect van Wiegs imago zich tot zijn posture?

Het betrokkenheid-aspect van het posture van Wieg raakt aan het narcisme-aspect van zijn imago. Door zich niet te distantiëren van de fictie die hij schrijft, wekt Wieg de indruk dat zijn fictie over hem gaat en dat de verhalen op hem betrokken kunnen worden. Desalniettemin houdt Wieg wel vol dat het nog steeds fictie is wat hij schrijft, en fictie staat per definitie niet gelijk aan de realiteit. Bovendien geldt er voor zijn gedichten een andere regel. Gedichten zijn volgens hem spellen met taal, en geen uitdrukking van waarachtige gevoelens. De vorm is belangrijk, waardoor hij zich wat poëzie betreft wél distantieert van zijn werk. Hiermee wordt niet weerlegd dat Wieg over zichzelf schrijft, of dat de ik-persoon in zijn gedichten een andere ik is dan hijzelf, maar volgens dezelfde redenering kan

---

⁷³ Arjen Fortuin, 'Necrologie Rogi Wieg (1962-2015)', *NRC Handelsblad*, 16 juli 2015.

niet worden hardgemaakt dat de gedichten wél over hem gaan. De vorm-opmerking indachtig, lijkt het meer voor de hand te liggen om toch op zoek te gaan naar de technische en retorische effecten in Wiegs gedichten.

Ook komt er uit *Liefde is een zwaar beroep* naar voren dat Wieg ernaar streeft een groot schrijver te worden naar zijn eigen normen. Die normen zijn kennis van wetenschap, het kunnen beschrijven van verschillende (ingewikkelde) relaties en vaardig zijn in het vormen van woorden en teksten. Ten eerste blijkt uit deze normen dat vorm gelijk wordt gesteld aan inhoud. Dit zou een argument kunnen zijn om in Wiegs werk evenveel aandacht te besteden aan inhoud als aan de vorm. Ten tweede heeft Wieg het niet over zijn relaties, of een individuele beleveniswereld, maar over relaties in het algemeen. Dit doet vermoeden dat de relatievormen die hij beschrijft in zijn werk zijn aangepast ten behoeve van meer algemene of universele betekenis.

Depressiviteit

Het aspect 'depressiviteit' van het imago van Wieg betreft het verwijt aan Wiegs adres dat hij een depressieve schrijver was die depressieve dingen schreef. Zoals aangetoond werd Wiegs werk dikwijls vanuit het kader van zijn depressiviteit besproken en beschouwd. Ook in *Liefde is een zwaar beroep* speelt depressiviteit een rol. In verband met het schrijverschap maakt Wieg echter een aantal genuanceerde opmerkingen over de donkere kanten van het bestaan, die doen vermoeden dat zijn werk niet zomaar het product is van een depressieve toestand.

In de posture-analyse is naar voren gekomen dat Wieg invloed van de positieve en negatieve kanten van het leven onmisbaar achtte voor het schrijven van een goed boek. In het geval van Zwagerman hadden die kanten een ander karakter dan bij Wieg. Wieg was depressief, en kon die negatieve kant van het leven gebruiken als inspiratie voor zijn werk. Aan de ene kant betekent dit dat zijn depressiviteit een rol speelt in zijn schrijven, aan de andere kant betekent dit ook dat die rol beperkt is, omdat depressiviteit geen stof is voor het schrijven van een boek, maar inspiratie voor een groter plan. Een schrijver dient slechts toegang te hebben tot zijn of haar duistere kanten, een influistering te kunnen ontvangen om tegenwicht te bieden aan de goede kanten en zo een afgewogen toon aan te slaan. Het is daarom niet onterecht dat er in Wiegs werk gelet wordt op tonen van mineur die misschien zijn opgeroepen door zijn depressiviteit, maar er kan niet zomaar vanuit worden gegaan dat het negatieve dat Wieg beschrijft over zijn depressie gaat.

Bovendien komen er andere aspecten naar voren in het posture van Rogi Wieg die het imago-aspect van depressiviteit ontkrachten. Zo is een doel van Wiegs werk het vinden en maken van schoonheid, van mooie dingen. Wieg heeft herhaaldelijk gezegd dat hij tevreden zou zijn als mensen zijn werk mooi vinden. Vanzelfsprekend kunnen teksten over negatieve zaken zoals depressiviteit mooi zijn. Dergelijke verhalen kunnen ontroerend zijn, meeslepend zijn opgeschreven of de schone kanten

van het leven juist scherper accentueren. Een tekst typeren als een depressieve tekst suggereert echter dat de tekst weinig moois in zich heeft. Zoals Hans Warren al opmerkte over een dichtbundel van Wieg: 'Is dit mooie poëzie? Dat denk ik niet, maar iemand in deze stemming zal ook zeker geen esthetische bedoelingen hebben gehad.' Maar Warren lijkt de plank toch mis te slaan. Wieg had wel degelijk esthetische bedoelingen met zijn werk, ook al had hij soms diep-sombere stemmingen. Op basis van Wieg's posture kan gesteld worden dat hij die stemmingen gebruikte om juist iets moois te maken.

Ten slotte verdient de opvatting van Wieg omtrent dichten aandacht, zeker aangezien de analyse van Wieg's imago grotendeels gebaseerd is op recensies van dichtbundels. Die opvatting betreft de prioriteit van vorm boven inhoud in gedichten. Wieg merkt op dat het bij gedichten om het spelen met taal gaat, en niet om het verwoorden van waarachtige gevoelens. Dit wekt twijfels op bij een benadering van Wieg's werk die louter gericht is op het verband tussen de depressiviteit van Wieg en wat hij schrijft.

Pessimisme

Door critici is gezegd en aangenomen dat de verhalen en gedichten van Rogi Wieg pessimistisch zijn. Een zwartgallige toon zonder hoop, waarschijnlijk voortgebracht door depressieve onderwerpen, zou leidend zijn. Hoewel deze waardering voor een groot deel neerkomt op interpretatie van de stukken zelf, kan er aan de hand van de posture-analyse van Wieg wel iets gezegd worden over de rechtvaardigheid van de aanname dat de stukken pessimistisch zijn vanwege de donkere onderwerpen die Wieg behandelt. Zoals beschreven, en zoals af en toe opgemerkt door critici⁷⁴, spelen de positieve, lichtere kanten van het leven, zoals het onderdeel uitmaken van een gezin, ook een rol in het tot stand komen van een gedicht of verhaal. En zoals blijkt uit *Liefde is een zwaar beroep*, zijn er ook belangrijke aspecten van het leven van Wieg die hem kunnen verlichten. Hij schrijft meermalen hoopvol te zijn, beschrijft momenten van puur geluk en kan geïnspireerd worden door van alles en nog wat; van planeten in de ruimte tot het zuchten van de wind. Deze positieve aspecten spelen een rol in zijn productie waardoor het te makkelijk is om ervan uit te gaan dat zijn werk pessimistisch is. Wieg geeft zelf aanleiding om zijn werk als evenwichtig te beschouwen, en in ieder geval om zijn boeken als zodanig te benaderen.

Bovendien speelt ook hier zijn opmerking over dichten een rol; dat dichten over vorm zou moeten gaan en niet over inhoud. Als we een gedicht van Wieg zouden analyseren op basis van woordkeuze en de retorische of technische effecten die deze keuze met zich meebrengt, krijgen we een heel ander beeld bij een gedicht dan wanneer we ervan uitgaan dat de woorden die er staan gekozen zijn om slechts een lijden uit te drukken, een worstelen met een uitzichtloos bestaan.

---

⁷⁴ Zie de recensie van Guus Middag in *NRC Handelsblad* van *Waar zijn jas hangt*, besproken in het eerste deel van deze scriptie.

Wederom betekent dit niet dat er géén pessimistische gedichten van Wieg bestaan, het betekent dat er ook andere interpretatiemogelijkheden zijn, en dat die te weinig gebruikt worden.

Eveneens zou hier het argument van de invloed van de donkere kanten van het leven nog van gewicht kunnen zijn. Mocht Wiegs ziekte al een pessimistische toon teweegbrengen in zijn gedichten of novellen, dan zou die toch bijgesteld moeten worden door meer optimistische invloed uit zijn leven. Het is goed mogelijk dat Wieg soms in een diep dal zat dat geen licht toeliet, toch valt over zijn oeuvre niet zomaar te zeggen dat het een verzameling pessimistische teksten is.

Conclusie

Het narcisme-aspect van Wiegs imago wordt genuanceerd door het betrokkenheid- en ambitie-aspect van zijn posture. Dat Wieg verantwoordelijk gehouden mag worden voor wat hij schrijft lijkt een biografisch interpretatiekader te rechtvaardigen. Toch blijft wat Wieg schrijft fictie, en geldt het 'vent'-aspect niet voor poëzie. Ook probeert Wieg naar eigen normen zichzelf te verbeteren als schrijver. De voorwaarden om beter te worden wijzen op een brede ontwikkeling die te maken heeft met wetenschap en andere zaken die buiten Wieg zelf liggen. Het depressiviteit-aspect van zijn imago wordt genuanceerd door de invloed op het werk van Wieg zoals in zijn posture naar voren komt. De donkere kanten van het leven van een schrijver dienen ter inspiratie, niet als materiaal, waardoor de onderwerpen van Wiegs werk niet zomaar depressief genoemd kunnen worden, noch kan Wieg alleen het label depressief schrijver krijgen. Ook is een doel van Wieg om mooie dingen te schrijven, hetgeen doet vermoeden dat hij niet alleen over en vanuit depressiviteit schrijft. Het pessimisme-aspect van Wiegs imago is ontkracht door de lichte kanten van Wiegs leven die invloed hebben op zijn werk, zoals zijn gezinsleven. Ook wijst Wieg erop dat dichten gaat om vorm en niet om waarachtige gevoelens, waardoor een interpretatie vanuit techniek en retorische effecten een gerechtvaardigd interpretatiekader vormt.

Conclusie

De leidende vraag bij het onderzoek voor en het schrijven van deze scriptie luidde: op welke manier verhoudt het imago van Rogi Wieg zich tot zijn *posture* zoals dat gevormd wordt in zijn persoonlijke kroniek *Liefde is een zwaar beroep*? In drie stappen is een zo compleet mogelijk antwoord geformuleerd op deze vraag. De eerste stap betrof het vaststellen van het imago van Rogi Wieg zoals dat gevormd is in diverse media. Het tweede deel ging over het *posture* van Rogi Wieg zoals dat gevormd is in zijn persoonlijke kroniek *Liefde is een zwaar beroep* uit 1997. De laatste stap was het toetsen van het imago aan het *posture* teneinde vast te stellen hoe deze zich tot elkaar verhouden en welke conclusies hieruit getrokken kunnen worden. Hierbij is opgemerkt dat de vergeleken bronnen uit andere tijden komen en op dat punt niet corresponderen. Toch is een afweging zinvol, omdat Wieg in 1997 een ervaren schrijver is en doordachte visies formuleert over schrijven en schrijverschap die naar alle waarschijnlijkheid in de jaren die volgen niet zomaar ongeldig zijn. Bovendien vormt Wieg's persoonlijke kroniek de meest directe toegang tot het privéleven van de schrijver, waardoor het een uniek studieobject is in het licht van zelfrepresentatie.

Het imago van Wieg verandert door de tijd. Werden zijn bundels en boeken aan het begin van deze eeuw nog als autonome scheppingen beschouwd, in de vijftien jaar die volgden stond Wieg en dan met name zijn depressie centraal. Bijna iedere bundel werd in het kader geplaatst van Wieg's geestelijk en lichamelijk lijden, het interpretatiekader daarmee drastisch verengend. Zo ontstond het Imago van Wieg als narcistisch, depressieve, pessimistische schrijver, die weliswaar kon schrijven, maar eigenlijk over niets anders dan zichzelf.

Uit Wieg's persoonlijke kroniek komt een ander, meer genuanceerd beeld naar voren. Zo stelt Wieg zichzelf voor als verantwoordelijk schrijver, die staat voor wat hij schrijft. Hij is echter niet wat hij schrijft, wat naar voren komt in een relaas over de invloed op het werk van een schrijver. Wieg stelt dat zowel de zware als lichte kanten van het leven en de mens invloed zouden moeten hebben op het schrijven van een auteur. Deze facetten van het leven zouden als evenwichtige invloed moeten gelden, niet als materiaal op zichzelf. Daarnaast is Wieg ambitieus naar eigen, brede normen. Ook beschrijft Wieg hoe hij op zoek is naar schoonheid, en hoe hij met zijn schrijven graag iets moois wil maken. Naast geld verdienen is dit het doel van zijn werk. Wieg stelt zichzelf in *Liefde is een zwaar beroep* dus voor als verantwoordelijk, ambitieus, breed geïnspireerd schrijver die schrijft voor het geld en de esthetica.

Bij het afzetten van het *posture* van Wieg tegen zijn imago, valt een aantal dingen op. Het verwijt van narcisme blijkt te makkelijk. Wieg neemt verantwoordelijkheid voor wat hij aan proza schrijft, maar zegt niet dat zijn proza ook over hem gaat. Daarnevens schrijft hij weliswaar over zijn eigen leven en ziekte, maar niet ieder gedicht of verhaal dat niet expliciet over hem gaat zou op zijn

eigen leven betrokken moeten worden. Ook het aspect van Wiegs imago rond depressiviteit is niet steekhoudend. Zonder twijfel heeft Wieg over depressiviteit geschreven, maar Wieg kent ook andere inspiratiebronnen, zoals de positieve kanten van zijn leven. Bovendien dienen de negatieve en positieve kanten van Wiegs leven ter inspiratie, niet als materiaal. De gelukkige kanten van Wiegs leven leiden ook tot het in twijfel trekken van het pessimisme van Wieg. Wieg is meer dan eens hoopvol, in zijn kroniek en in zijn gedichten, waardoor het imago dat Wieg een pessimistisch schrijver is geen standhoudt.

Hoe verhoudt het posture van schrijver Rogi Wieg zich in algemene termen tot zijn imago? Het posture van Wieg dient ter nuancering van zijn imago. De interpretaties van de onderzochte recensenten en critici zijn niet volledig onterecht, maar ze geven een te eenzijdig en oppervlakkig beeld van de schrijver. Rogi Wieg was een man die veel las, schreef en nadacht. Hij was geïnteresseerd in een breed scala aan onderwerpen, onderhield vriendschappen met verschillende schrijvers, kunstenaars en journalisten, dacht na over filosofie, de exacte wetenschappen en rechtvaardigheid. Ook werd hij voor een groot deel van zijn leven gekweld door stoornissen en depressies. Deze verzameling aan eigenschappen van zijn leven maakte dat hij een veelzijdig auteur was. Dit komt naar voren in zijn persoonlijke kroniek, die daarmee zijn imago zoals ontstaan in diverse media problematiseert. Het zou vruchtbaar kunnen zijn om Wiegs gedichten op zichzelf te beschouwen en ze vanuit verschillende perspectieven te analyseren. Ook het proza van Rogi Wieg heeft meer om het lijf dan ziekte, lijden en depressiviteit.

Voor verder onderzoek naar schrijver Rogi Wieg zou een groter corpus aan bundels en verhalen kunnen worden onderzocht en geanalyseerd. Ook zou de verzameling recensies en artikelen over Wieg kunnen worden uitgebreid om het imago en posture van Wieg verder uit te diepen. Deze scriptie vormt een bescheiden uitgangspunt voor dit onderzoek.

Bibliografie

Bronnen

Internet

<http://www.nederlandsepoezie.org/dichters/w/wieg.html>

www.rogiwieg.com

https://www.vpro.nl/speel~WO_VPRO_1395042~vpro-4-november-1990-margreet-dolman-interviewt-rogi-wieg~.html

<https://www.nrc.nl/nieuws/2015/07/15/dichter-rogi-wieg-52-overleden-a1414685>

<https://www.vpro.nl/boeken/programmas/boeken/2015/19-juli.html>

Kranten en tijdschriften

Boer, Peter de, 'Rogi Wieg ten noorden van de noordpool', *Trouw*, 29 juli 2000.

Cocq, Marjolijn de, 'De jas van Rogi', *De Gooi- en Eemlander*, 22 juli 2006.

Dam, Eppie, 'De appel valt omlaag', *Leeuwarder Courant*, 19 oktober 2012.

Doorman, Maarten, 'Tederheid als enige metgezel', *NRC Handelsblad*, 25 februari 2000.

Erkelens, Rob van, 'Rogi Wieg 21 augustus 1962 – 15 juli 2015', *De Groene Amsterdammer*, 23 juli 2015.

Fortuin, Arjen 'Necrologie Rogi Wieg (1962-2015)', *NRC Handelsblad*, 16 juli 2015.

Geest, Dirk de, 'Het boek van beminnelijkheid: gedichten', *Leesidee*, 1 juni 2000.

Geest, Dirk de, 'Waar hij zijn jas hangt: een keuze uit de gedichten', *Leesideeën Off Line*, 31 december 2006.

Jaeggi, Adriaan 'Rogi Wiegs ramspoed', *Het Parool*, 28 september 2006.

Menkvel, Erik, 'Khazarenbloed', *De Volkskrant*, 13 oktober 2012.

Middag, Guus 'Kapitein van het dodenschip', *NRC Handelsblad*, 18 augustus 2006.

Moll, Maarten, 'Ten slotte: Rogi Wieg 1962-2015', *Het Parool*, 16 juli 2015.

Peters, Arjan, 'Lijdenskunstenaar', *de Volkskrant*, 16 juli 2015.

Pfeijffer, Leonard, 'Sterven van smaak gaat niet: Grootste poezie', *Vrij Nederland*, 1 december 2000.

Vankersschaever, Sarah, 'Dichter en schrijver Rogi Wieg (1962-2015)', *De Standaard*, 17 juli 2015.

Warren, Hans, 'Een leven lang niet willen leven', *Haarlems Dagblad*, 27 januari 2000.

Literatuur

Anbeek, Ton, *Geschiedenis van de Nederlandse literatuur tussen 1885 en 1985* (Amsterdam 1990).

Berg, W. van den, 'Romantiek', in G.J. van Bork & N. Laan (red.), *van romantiek tot postmodernisme* (2010).

Dera, Jeroen, 'De Potscherf in het Woestijnzand. Hans Faverey: Beeld en Beeldvorming', *Spiegel der Letteren* 54 (2012).

Dorleijn, Gillis, 'De muzikale verwijzing als positioneringsmiddel', *Nederlandse Letterkunde*, 12:4 (2007).

Meizoz, Jérôme, 'Modern Posterities of Posture. Jean-Jacques Rousseau', *Authorship Revisited. Conceptions of Authorship around 1900 and 2000*, G.J. Dorleijn, R. Grüttemeier & L. Korthals Altes (red.) (Leuven 2010).

Rovers, Daniël, *De figuur in het tapijt. Op zoek naar zes auteurs*. Dissertatie Vrije Universiteit Brussel, 2008.

Viala, Alain, *Eléments de sociopoétique* (Parijs 1993).

Wieg, Rogi, *Liefde is een zwaar beroep. Persoonlijke kroniek 1997* (Amsterdam 1998).

Bijlagen

Recensies

Recensies 2000

Boek van de beminnelijkheid, Het

Schrijver **Wieg, Rogi**

Jaar van uitgave **2000**

Bron **Haarlems Dagblad**

Publicatiedatum **27-01-2000**

Recensent **Hans Warren**

Recensietitel **Een leven lang niet willen leven**

Taal **Nederlands**

We zijn, zoals hij het zelf noemt, 'een halve meter literatuur verder' sinds de tijd dat Rogi Wieg (geb. 1962) voor het eerst van zich liet horen. Daar is nu precies één centimeter bijgekomen door het verschijnen van Het boek van de beminnelijkheid. De titel van deze dichtbundel klinkt vriendelijk, maar in de gedichten valt juist een grimmige toon te beluisteren. In een cyclus Laatste gedichten schrijft hij over een wanhopige poging om te overleven. Hij was van plan naar Siberië te vertrekken en zich daar te laten doodvriezen: 'dat is iets anders dan je vluchtig verhangen aan/ de trapleuning van je ouder'. De dichter maakte een diepe inzinking door: 'Major Depression is lang, als een touw/ tussen eindeloos veel subjecten en objecten,/ een heel leven voor me zonder de oude/ Rogi Wieg.' Is dit mooie poëzie? Dat denk ik niet, maar iemand in deze stemming zal ook zeker geen esthetische bedoelingen hebben gehad. Je leest veel van de gedichten eerder als hartenkreten, oprechte uitingen van iemand die verdwaald is in het bestaan. "Vaak niet kunnen-willen leven en dat een leven lang": dat is in één dichtregel het dilemma van deze gekwelde ziel. Wieg geldt nu al een jaar of vijftien als een literaire belofte. Nog steeds heeft hij echter de verwachtingen niet kunnen inlossen. Hij werd vooral de maker van een soort poëtische drilpuddingen. Zulke gevallen zijn ook weer in de nieuwe bundel te vinden, in een afdeling met de titel Het verlengde van een vleugel. De woorden zijn dan te glibberig om er vat op te krijgen en er zit geen enkele smaak aan de regels. De bundel bevat evenwel ook een afdeling met sonnetten. De strakke schema's stutten de grillig inhoud, en dat is precies wat het werk van Wieg nodig heeft. Hij lijkt zichzelf over het effect te verbazen: "Het is een vorm. Het ligt mij aardig/ soms omgekeerd, star en toch werk-waardig." Het sonnet is voor hem 'keer/ op keer de rieten pijp van de structuur/ die ik inhaleer, oprook als bestaan.' Tussen deze sonnetten vinden we enkele van de beste gedichten die hij ooit heeft geschreven. Een gil bijvoorbeeld, over God en de kosmos. En zijn variant op Ik houd van Holland waarin ons land voorzien is van 'groene bergen,/ zacht licht en stoomtreinen'. Rogi Wieg, die zich een tweede Job

voelt, zal waarschijnlijk nooit een montere dichter worden. Maar kennelijk is hij in de jaren dat hij aan deze bundel werkte gaan beseffen dat hij over zijn 'amorfe ziel' niet per se vormeloze verzen hoeft te schrijven. Daarom voegt dit boek méér aan zijn oeuvre toe dan alleen die ene centimeter.

Boek van de beminnelijkheid, Het

Schrijver **Wieg, Rogi**

Jaar van uitgave **2000**

Bron **NRC Handelsblad**

Publicatiedatum **25-02-2000**

Recensent **Maarten Doorman**

Recensietitel **Tederheid als enige metgezel**

Taal **Nederlands**

De poëzie van Rogi Wieg is een mengsel van pedanterie, slordigheid en buitensporige belangstelling voor het eigen ik. En toch kun je zijn nieuwe bundel, Het boek van de beminnelijkheid, niet schouderophalend terzijde leggen, want vaak zeilt er een geslaagde regel langs en af en toe duikt er zelfs een werkelijk goed gedicht op. Neem 'Als je net slaapt', een vers in het dromerige genre waar ik niet bij voorbaat gek op ben: Waar dingen eindigen beginnen nieuwe dingen, wanneer de avond is gevallen, en eveneens de wind, als je net slaapt, keert de hand die je liefste bedekt zich om, en vliegt er tederheid uit de handpalm op die ruist over de stad, over donkere akkers, wegen, rivieren, over de dorpen (...) Die tederheid komt vervolgens bij zee, maar te laat: 'daar is al / het eerste licht van de morgen', zodat zij 'terug moet keren naar de hand die je liefste moet strelen'. Het is niet meteen duidelijk waarom dit zo'n goed gedicht is; misschien zit het in het keren van die hand. Eerst gaat het om grote, algemene dingen, om buiten, waar de avond is en de wind gaat liggen. Dan komt de slaap en het meest intieme, dat daarop letterlijk in een handomdraai weer uitvliegt, als tederheid die kosmische proporties aanneemt, tederheid dien ten slotte terugkeert naar de microkosmos van de eigen liefde, van het ontwaken waarmee nieuwe dingen beginnen. 'Het is maar / mijn ik die ik van schrik bedicht' heeft het in 'Liefde van schrik', een gedicht dat na een stille regel eindigt met: 'Ik ben een man dondert het in mijn oren'. Dier aarzeling over wat je bent, ook al kan of wil je het niet zijn, maakt Wiegs poëzie overtuigender dan de romantische pose uit veel van zijn vroegere bundels. Zijn afrekening met dat onvruchtbare egocentrisme van weleer blijkt eveneens uit de titelreeks, bestaande uit decimaal genummerde aforismen. Nummer 2.9 luidt niet helemaal ongeestig: 'Vriendschap voor mijzelf in de herfst is een geestestoestand waarvoor ik vriendschap ga voelen en daarvoor ga ik eveneens vriendschap voelen totdat ik mijn eigen vijand word na de herfst doordat ik te veel vrienden heb gemaakt.' Wat nog wel rest uit de oude doos van Wieg is de quasi-diepzinnigheid waarmee hij op de natuurwetenschappen leunt. In aforisme 3.6 verkondigt hij: 'In den beginne was er inflatie in de oneindige ruimte van het punt.' Of neem wat later Wiegs stoeien met

Einstein in 'Dagboek van de bloem', waarin de regels: 'Dimensies in elkaar / verknoopt, een nu, of een altijd / misschien een blok van ruimtetijd, / misschien een klok die alles aanwijst / zonder enige beweging.' Wellicht zijn er alfa's met door formule-angst gevoed ontzag voor natuurwetenschap en wiskunde (zulke alfa's zijn er volop) die hierdoor geïmponeerd raken, maar voor anderen blijft dergelijke poëzie volkomen krachteloos. EN soms bespottelijk. 'Einstein heeft gelijk: tijd is zacht', dicht Wieg en vanuit het hiernamaals horen we het genie opgelucht ademen na dit compliment. Het is ook hondsmoeilijk om de taal van de exacte wetenschap met poëzie te verbinden - in ons taalgebied ken ik eigenlijk alleen Vroman die dat soms op een geslaagde manier voor elkaar krijgt. Wieg is echter te afstandelijk en wekt eerder de indruk van een new age-zending die de natuurwetenschap een diepere zin wil verlenen. Een groot deel van Het boek van de beminnelijkheid bestaat als vanouds uit sonnetten, waarin twee regels uit het sextet rijmloos blijven en het rijm verder tamelijk losjes wordt toegepast. Het wordt niet altijd duidelijk of die losheid onvermogen is, nonchalance dan wel dat het toch op een of andere manier bij moet dragen aan het gedicht. Maar wanneer de dichter rijmt (...) Men weet nu dat goud mooi te maken valt, maar het is duurder dan wat je krijgt aan edel metaal. (...) lijkt mij eerder van machteloosheid sprake dan van virtuositeit. Wieg bezingt in 'Van rechts naar links' het sonnet: 'Het is een vorm. Het ligt mij aardig, / soms omgekeerd, star en toch merkwaardig.' Als 'merkwaardig' betekent dat er nog flink wat aan de sonnetten geschaafd en getimmerd moet worden, getuigen deze regels van zelfkennis die in deze poëzie niet altijd even zichtbaar is. Toch aarzel ik. Er staan mij teveel kromme verzen in deze bundel, met geforceerde metaforen en onhandige formuleringen. Een waterkant is 'vol schelpen gevuld met onverwachte / wendingen.' Een paar bladzijden later staat: 'Mijn stemming viel als een zwarte knoop / van een jas in een modderplas, dreef even, / ging toen onder'. Elders is een dag 'blauw / en verheven met zeeën van / tijd, met korenaren en / dorpen (...)'. Zulke dingen moet je niet twee keer lezen. Niettemin is deze bundel beter dan de vorige vijf van Rogi Wieg. Af en toe roept hij zelfs de herinnering op aan Hans Andreus' Sonnetten van de kleine waanzin, de wonderbaarlijke reeks die destijds als een meteoriet uit een ander tijdruimtegebied (zou Wieg zeggen) insloeg tijdens de experimentele hoogtijdagen van de Vijftigers. Dat komt door de laatste afdeling, waarin het gevecht met een depressie wordt opgeroepen, door de soms dwingende toon die de vertwijfeling eronder houdt en door de vele sonnetten. Had Wieg maar wat meer zelfkritiek, geduld, of een hele strenge uitgever. Want een dichter is hij, zoals blijkt uit het sonnet 'Titanic', dat terugblikkt op vroeger, en op zijn debuut uit 1986 met de nog altijd fraaie titel Toverdraad van dagverdrijf. Het begint zo: 'Zij was ooit mijn toverdraad, ik was jong, / een halve meter literatuur verder / ben ik al jarenlang niet meer de herder / van schaaap poëzie. Men zegt dat ik echt zong.' Wie in het vermelden van de halve meter 'literatuur' die Wieg kennelijk geschreven heeft de oude poseur herkent, ziet over het hoofd dat hij hier de poëzie tot een arm schaaap maakt en twijfelt aan zijn vroegere lyriek. 'Het zingen is mij goed vergaan' zo vervolgt hij mooi paradoxaal (het is hem vergaan, en goed afgegaan). Dat 'vergaan' loopt vooruit op het beeld van de Titanic, zo blijkt aan het slot: Zij was ooit mijn dagverdrijf, maar verging als de Titanic en later de kleurenfilm. Het is in scheef proza dat ik zing. De oude liefde is vergaan, de romantische poëzie van vroeger, de kleuren verbleken en de kitsch die ook de film Titanic zo vervelend maakt verdwijnt, dat alles met het scheef zinkende schip als beeld op de achtergrond. Het is geen poëtische poëzie meer die Wieg schrijft, het is 'scheef proza' waarmee hij probeert te zingen. Dat mag lang niet altijd lukken, het is wel precies de winst die Wieg heeft geboekt.

Boek van de beminnelijkheid, Het

Schrijver **Wieg, Rogi**

Jaar van uitgave **2000**

Bron **Leesidee**

Publicatiedatum **01-06-2000**

Recensent **Dirk De Geest**

Recensietitel **Het boek van de beminnelijkheid : gedichten**

Taal **Nederlands**

In 'Het boek van de beminnelijkheid' bundelde Rogi Wieg gedichten van de afgelopen tien jaar. Dat resulteert in poëzie die vooral op formeel vlak erg uiteenlopende gestalten heeft aangenomen. De titelcyclus waarmee de bundel opent, bestaat bv. uit een reeks programmatische, nogal aforistische uitspraken waarin de dichter zijn visie geeft op de werkelijkheid, de liefde en het dichterschap. Via associatieve brokstukken krijgen wij het beeld van een dichter die hunkert naar liefde en seks, maar die tegelijk beseft dat zijn verlangen fundamenteel onverzadigbaar moet blijven. Dezelfde melancholische ingesteldheid bepaalt ook de andere gedichten in deze lijvige bundel. Telkens weer uit de dichter zich in de ikpersoon, waarbij hij de waargenomen wereld zorgvuldig transponeert naar zijn eigen gevoelens en gedachten. Door die (nogal traditioneel) romantische werkwijze is het voor de lezer niet moeilijk om zich mee betrokken te voelen, zich te identificeren met het dichterlijke ik dat aan het woord is. De keerzijde van dat project is echter dat deze poëzie bijwijlen nogal overjaars aandoet. Het feit dat formele en talige structurering nooit Wieg's sterkste punt zijn geweest, kan die indruk van oppervlakkigheid, ondanks de bijzonder diepzinnige toon, niet echt wegwerken. Rogi Wieg is zijn lezers, althans naar mijn mening, een klinkende revanche verschuldigd. Zich wentelen in eigen leed en droefheid -- een euvel dat ook geregeld opduikt in zijn proza en zijn dagboeken -- volstaat geenszins om overtuigende literatuur te schrijven.

Boek van de beminnelijkheid, Het : gedichten

Schrijver **Wieg, Rogi**

Jaar van uitgave **2000**

Bron **Trouw**

Publicatiedatum **29-07-2000**

Recensent **Peter de Boer**

Recensietitel **Rogi Wieg ten noorden van de noordpool**

Taal **Nederlands**

Ook voor de dichter Rogi Wieg staat de tijd niet stil. In zijn nieuwe bundel 'Het boek van de beminnelijkheid' is weinig meer over van de jongensachtige branie en uitstraling van weleer. Het gedicht 'Ontvangers en gevers' stelt het heel prozaïsch: 'Ik kan er weinig aan doen, ook een jongen wordt / oud', om even later te vervolgen met: 'Het licht is hels en / ik ben onmachtig om een leven te maken'. Nu hij het midden des levens heeft bereikt lijkt Wieg, voorheen al een tobber, een uitgesproken zwartkijker geworden. 'Zwart is de kleur die ons past', heet het. Daar sijpelt geen kiertje licht doorheen. Het hevige en naïef-romantische is er bij hem dus wel vanaf. De vertrouwde thema's liefde, dood, depersonalisatie, zijn echter gebleven, alsmede de obsessieve aandacht voor het eigen ik. Ook zijn flirt met de fysica (Einstein en Newton worden met name genoemd) duurt onverminderd voort, wat bij een zo gevoelsmatig opererende dichter als hij nogal eens tot wartaal leidt. Wieg is nu eenmaal geen denker en zal het wel nooit worden. De aforismen waarmee hij zijn bundel opent, tien pagina's liefst, kun je daarom onmogelijk een ideale binnenkomer noemen. Weliswaar leveren ze een aantal bouwstenen voor de 'echte' gedichten verderop in de bundel, maar dat alleen rechtvaardigt deze voor het merendeel ordeloze uitstalling van invallen en confidenties toch niet. Overigens is de eerste regel meteen de mooiste: 'Ik bevind me op aarde ten noorden van de noordpool'. Het is een zin die wellicht even de lachspieren kietelt vanwege dat absurdistische 'ten noorden van de noordpool'. Maar bij nader inzien heeft deze kosmische plaatsbepaling niets komisch. Wie zich, 'op aarde' nota bene, ten noorden van de noordpool bevindt, is welbeschouwd nergens meer. Die verblijft in een emotioneel niemandsland, waar aardse coördinaten niet gelden en de gapende muil van de oneindigheid op de loer ligt. En om dat niemandsland gaat het in deze bij uitstek sombere bundel. Ik en mijn plaats in het universum: het lijkt me dat het Wieg daar altijd al om te doen is geweest. Het zoeken van een eigen plek, desnoods ten noorden van de noordpool (of daar juist vandaan), is ook in zijn vroegere bundels een centrale obsessie. Het heeft zich inmiddels echter tot een existentiële zoektocht verhard: de romantiek, de tedere kusjes en het gezwijmel bieden allang geen uitkomst meer. Een van de gedichten typeert zichzelf niet voor niets als 'een eenluik van tegenromantiek'. Voor Wieg is dat een hele stap. Hij heeft de romantische pose laten vallen en zijn poëzie heeft daarmee onmiskenbaar aan authenticiteit gewonnen. Zijn gedichten zijn zelden volmaakt en hangen af en toe van slordigheden aan elkaar, maar de toon en teneur van het geheel hebben wel degelijk iets dat aanspreekt. Op zijn beste momenten kan hij heel mooi verliezen, zoals in het bijna zeurderig uitgesponnen 'Ik wilde je iets geven': 'Ik stelde je de eerste vraag, en later de laatste, maar toen ik eenmaal alles had bestudeerd zag ik dat de vragen en de antwoorden niet goed op elkaar aansloten, dat ik zoveel door elkaar zou moeten halen om een verband te krijgen, de vraag over de maan werd de eerste, die over nevels schoof ik een heel eind op, alle vragen over de hemelboog moest ik laten vervallen, omdat ze geen mooie plaats konden krijgen, bij de vragen over de liefde heb ik iets verzonnen over de positie van lichamen, toen ik uiteindelijk alles aan elkaar had aangepast, toen ik eindelijk iets helders had gemaakt, zag ik een heelal dat ik niet kende, maar ik wilde je iets geven waar je gelukkig mee zou zijn.' In één lange, spiralende zin en na veel passen en meten roept Wieg een universum op dat kloppend en helder is - een fraai geschenk voor de geliefde inderdaad - maar dat hij zelf niet (her)kent. Het gedicht beschrijft een triomf die geen triomf is, want de moeizaam veroverde helderheid blijft in de kern toch weer duister. 'Het is in scheef proza waarin ik zing', schrijft Wieg in het sonnet 'Titanic', waarin hij opzichtig afstand neemt van de lyrische inslag van zijn vroegere werk. En voor wie het nog niet begrepen had herhaalt hij het in de slotafdeling, die

over een geestelijke depressie handelt, nog eens klip en klaar: 'mijn geliefde / leven heeft me genaaid, tja de lyriek is nu niet / meer mijn sterkste kant'. Er valt van zijn schots en scheve verzen inderdaad lang niet altijd poëzie te maken. Het boek van de beminnelijkheid is een typische impassebundel, waar naar ik aanneem een loepzuivere midlifecrisis doorheen speelt. Helemaal niet zo beminnelijk dus. Zo nu en dan leunen de gedichten gevaarlijk dicht aan tegen een geïdealiseerde vorm van dadeloosheid, zoals de slotregels van 'De spin': 'In eenvoudige bewoordingen komt het hierop neer: maak mij meer een schaduw dier in abstracte vorm, geef mij één diepe kleur, één lijst en één spijker om aan te hangen; slapen aan de muur. Niets meer hoeven vangen.' Ik weet niet of je de dichter met zulke prachtige regels moet feliciteren. Daarvoor is zijn hier in een woordweb gevangen en bezongen inertie toch te treurig. Is dit web dan de plaats en dit slapen de geestesgesteldheid waarop je 'ten noorden van de noordpool' uitkomt? Kennelijk. Dat deze waarheid zo vaak aan bod komt in middelmatige gedichten, is jammer. Maar dat Wieg haar ook voor het voetlicht krijgt op zijn spaarzame momenten van dichterlijke perfectie is behalve knap in zekere zin ook onverdraaglijk.

Boek van de beminnelijkheid, Het : gedichten

Schrijver **Wieg, Rogi**

Jaar van uitgave **2000**

Bron **Vrij Nederland**

Publicatiedatum **01-12-2000**

Recensent **Ilja Leonard Pfeijffer**

Recensietitel **Sterven van smaak gaat niet : Grootse poëzie**

Taal **Nederlands**

Toen ik eindelijk huilde, barstte er onweer los boven de stad, het is bijna te gemakkelijk, zo'n beeld, maar het is gebeurd; veel was bijna te gemakkelijk, maar gebeurde eveneens: vrouwen, een soort liefde die ik voelde, weggaan bij iemand, alle menselijkheid vertrappen, snel en zonder al te veel overwegingen, gedreven door iets dat valt onder de psychiatrie, of onder de dierlijkheid. Ik brak het manke been van mijn vader, nam hem het lopen af, brak het zieke hart van mijn moeder, nam haar het kloppen af, en wilde toen plotseling leven en niet meer hangen aan een gekromde boom langs het water. Dit is een van de beste gedichten die ik in jaren heb gelezen. Het is het titelloze openingsgedicht van de bundel Het boek van de beminnelijkheid van Rogi Wieg. Met deze bundel is iets heel gek aan de hand. Het is poëzie van het type dat ik nooit van mijn leven zelf zou willen schrijven. Sterker nog, Rogi Wieg doet alles fout wat een dichter fout kan doen. Maar toch is het een van de meest ontroerende bundels van het afgelopen decennium. Ik begrijp niet hoe dat kan. Neem het openingsgedicht. Op het eerste gezicht is het ergerniswekkend slordig. Je zou bijvoorbeeld niet kunnen samenvatten waar het overgaat. Het loopt onder je handen weg. Het einde heeft niets meer met het begin te maken. Ook de regelafbrekingen en strofenopbouw lijken volslagen willekeurig. Waarom werkt het dan toch? Dat kan alleen maar komen doordat het zo goed is geschreven. We moeten dus beter kijken. Dan zie je dat het eigenlijk helemaal niet zo slordig is. Dat lijkt maar zo. Alle op het eerste gezicht malle enjambementen zijn wel degelijk zinvol. Een van de leukste dingen die je als dichter met regelafbrekingen kunt doen, is ambiguïteit creëren, doordat de zin aan het einde van de regel af zou kunnen zijn en iets betekent, terwijl die betekenis verschuift zodra je merkt dat de zin nog niet af was. Dit is wat Rogi Wieg in dit gedicht de hele tijd doet. Eerst lees je 'gedreven door iets dat valt', wat een zinvolle mededeling is. Maar vervolgens blijkt er óók te staan dat de drijfveer iets is wat men tot het terrein van de psychiatrie rekent. Op dezelfde manier word je verleid om 'veel was bijna' te lezen als een zelfstandige mededeling, of dat 'alle menselijkheid' iets is wat bijna te gemakkelijk was maar toch gebeurde, net zoals de 'vrouwen' kennelijk kunnen 'gebeuren'. En je kunt begrijpen dat er 'snel en zonder al te veel' wordt vertrap en dat de ik-figuur plotseling wilde leven 'en niet meer' dan dat. Ook op macroniveau blijkt het gedicht bij nader inzien op een subtiele manier strak gecomponeerd. Het gedicht drijft op verrassingseffecten; dat is waar: na iedere mededeling kunnen we onmogelijk voorspellen wat de volgende zal zijn. Dit is ook de kracht van het gedicht. Maar het is niet zo dat we door deze reeks verrassingen volledig afdwalen van het begin. Integendeel. Het 'huilen' van het eerste vers komt terug in het gebroken hart van de moeder. Dat het beeld van de eerste regel bijna te gemakkelijk is, maar wel klopt, weerklinkt in het kloppen dat haar hart wordt afgenomen. Plus dat er daar aan het einde niet staat dat de ik-figuur het hart van zijn moeder het kloppen afnam, maar dat hij haarzelf het kloppen afnam. Dit kan van alles betekenen. Bijvoorbeeld dat hij zijn moeder het plezier heeft afgenomen om in de namiddag bij hem langs te komen, op zijn keukendeur te kloppen voor een potje thee met een speculaasje. Of dat zijn moeder niet meer klopte, in die zin dat zij niet langer met zichzelf in overeenstemming was. En dit laatste blijkt een centraal thema in dit gedicht en in de bundel als geheel: de vraag in hoeverre we nog met onszelf in overeenstemming zijn en of de dingen nu eindelijk eens willen kloppen. 'En verder moeten / we bidden om de goede afloop van de logica', staat er in het op een na laatste gedicht. De bundel eindigt met de adembenemend beklemmende cyclus 'Laatste gedichten', waarin schokkend onomwonden verslag wordt uitgebracht van voorbereidingen voor zelfmoord. Alleen al vanwege de titels van deze gedichten lees je met angst in je hart naar het einde van de bundel toe: 'Laatste

gedichten', 'Allerlaatste gedicht', 'Weer leven', 'Voorlopig laatste gedicht', 'Nog een voor onderweg', '... Eerste gedicht'. De indruk van authenticiteit wordt hier nog versterkt doordat de gedichten gedateerd zijn. Het is te laat angespoelde flessenpost met ongeadresseerde SOS-berichten van een schip dat tussen april en september 1999 bijna gezonken moet zijn. Vooral in deze laatste gedichten doet Rogi Wieg werkelijk alles fout wat een dichter fout kan doen. De regels waaieren alle kanten uit. Je ziet de poëzie onder zijn handen uiteenvallen. Bovendien vertoont deze slotcyclus een tekortkoming die zelden wordt vertoond: onverbloemd zelfplagiaat. Tientallen keren vind je in het ene gedicht een vers of een formulering die in een vorig gedicht bijna net zo was gebruikt. Dit maakt een heel rare indruk. Alsof de dichter niet kon besluiten bij welk gedicht het vers hoort dat hem wordt ingeblazen en het dan maar een paar keer gebruikt. Rogi Wieg doet nog iets waar ik een grote hekel aan heb: het gebruik van de schuine streep om twee alternatieven aan elkaar te koppelen. Ik krijg dan altijd de neiging om door te halen wat niet van toepassing is. Maar Rogi Wieg gebruikt hem. Zelfs bij zijn allergrootste thema. 'Weer willen/kunnen leven' staat er aan het einde van 'Weer leven'. En om het nog erger te maken, herhaalt hij dit vers twee gedichten verder: 'Vaak niet kunnen/willen leven en dat een leven lang?' Het doet me rillen van ergernis. Maar waarom vind ik deze ergerniswekkend onbeholpen versjes toch de allerbeste poëzie die ik in jaren heb gelezen? Je zou kunnen denken dat het komt vanwege de authenticiteit. Wie Rogi Wieg kent, weet dat deze poëzie waar gebeurd is. Maar dat is niet de reden, want ik heb toevallig een enorme hekel aan authenticiteit. Wieg brengt bij mij ontroering en ontzag teweeg omdat de fouten geen fouten zijn maar gecalculeerde retorische effecten. Net als in het openingsgedicht thematiseert de dichter in deze cyclus zijn eigen tekortkomingen. 'Hoe lyrisch kan een dichter zijn in zijn laatste verzen? // Ik denk lyrisch, tenslotte is een dood die je zelf bedenkt / dat ook.' Maar het lukt hem niet. In het volgende gedicht gaat het al fout: 'Ik gaf er zoveel om, maar mijn geliefde / leven heeft mij genaaid, tja de lyriek is nu niet / meer mijn sterkste kant'. 'Twee doorgesneden polsen lachen om de lyriek,' staat er vier gedichten verder. De dichter zegt zelf dat hij geen poëzie meer kan schrijven: 'Ik kan niet meer / dichten, de regels ontbreken aan mij, / het is alles te eenvoudig wat ik schrijf - // zie daarover ook het vorige gedicht. - Maar / werken kan geen kwaad, al weet je dat men / je lijkt misschien nooit zal vinden.' En dan die verbijsterend effectieve verrassingseffecten! Zoals in dit laatste citaat. Je denkt dat de lyriek oplost in prozaïsche reflectie op het poëtisch onvermogen en dan word je geheel onvoorbereid getroffen door de mokerslag van het besef dat men je lijkt wellicht nimmer zal vinden. Dit soort verrassingseffecten, waar ook het openingsgedicht op drijft, zijn een groot deel van het geheim van de uitzonderlijke klasse van deze bundel en de slotcyclus in het bijzonder. Want de gedachten aan depressie en dood komen op de meest onverwachte momenten terug als een ontembare obsessie. En de op het eerste gezicht bizarre en prozaïsche terzijdes zorgen voor frisse lucht, die de ontilbaar zware obsessie draaglijk maakt, maar haar ook, juist door het contrast, zo zwart en zwaar laat zijn als zij is. Dit is ook de reden waarom die merkwaardige zelfcitaties zo wonderbaarlijk effectief zijn: als lezer voel je tot in je botten wat het betekent te lijden onder obsessieve gedachten. Zo keert telkens de even grappige als ontroerend pijnlijke gedachte terug om zelfmoord te plegen door de trein naar Siberië te nemen en daar dood te vriezen, dan wel door heel erg veel bolletjes ijs te eten: 'Smakeloos, wachten op regen, op simpele mededelingen / over God, die niemand bijstond of iedereen, Schoko mag ik / niet, Nuss, Vanille und so weiter wel, maar sterven / van smaak gaat niet.' En vervolgens staat er in het Allerlaatste gedicht: 'maar eerst straf / ik de goede God door ijs te worden en heel lang / onvindbaar te zijn.' De bizarre, uiteenwaaiende gedichten lijken een spontane en oprechte weerslag van diepe geestelijke verwarring, maar dat zijn ze niet: ze zijn uiterst zorgvuldig vormgegeven gedichten die een dergelijke verwarring bij de lezer voelbaar maken.

Recensies 2006

Waar hij zijn jas hangt

Schrijver **Wieg, Rogi**

Jaar van uitgave **2006**

Bron **Leesideeën Off Line**

Publicatiedatum **31-12-2006**

Recensent **Dirk De Geest**

Recensietitel **Waar hij zijn jas hangt : een keuze uit de gedichten**

Taal **Nederlands**

Wieg, Rogi *Waar hij zijn jas hangt : een keuze uit de gedichten* Rogi Wieg is ondertussen al twintig jaar actief als dichter. Toch heeft hem dat nooit de waardering opgeleverd die zijn oeuvre eigenlijk wel verdient. Daarvoor is de dichter al te zeer uitgroeid tot een geval. De gevangenis, de psychiatrie én de haast exhibitionistische openheid van de auteur zelf hebben de aandacht voor zijn persoon in de plaats gesteld van zijn werk. Zijn ex-vrouw Judith Flier doet als inleider haar best om opnieuw het werk centraal te stellen, maar tegelijk blijft ook zij hameren op de autobiografische authenticiteit van allerlei details. Dit boek laat echter zien hoezeer Wieg een romantisch dichter is, die zichzelf in zijn poëzie toont tot het uiterste, maar daarbij ook een soort van alter ego creëert. Literatuur is dus geen spiegel, maar een scherm. Wieg is daarbij ook uit op een sfeer van weemoed en verlies, een toon en een ritme die optimaal aansluiten bij de centrale thema's van zijn gedichten. Gaandeweg wordt de poëzie echter minder zangerig, en directer van toon én uitdrukking. Het lijkt erop dat een aantal recentere verzen zozeer kleven op de persoonlijkheid van de dichter, dat de literatuur als zodanig grotendeels is weggefallen; wat overblijft is een schrijvende zelfanalyse. In dit opzicht krijg je de indruk dat de schrijver misschien wel achterhaald is door de rauwe werkelijkheid van zijn bestaan. Tegelijk echter bevat deze verzameling een aantal voortreffelijke verzen. Daarom ook betekent deze uitgave (eindelijk) een eerherstel voor de auteur. Aanbevolen als kennismaking voor een breed publiek. De Geest, Dirk

Waar hij zijn jas hangt

Schrijver **Wieg, Rogi**

Jaar van uitgave **2006**

Bron **Het Parool**

Publicatiedatum **28-09-2006**

Recensent **Adriaan Jaeggi**

Recensietitel **Rogi Wiegs rampspoed**

Taal **Nederlands**

Als je maar lang genoeg schrijft, is het net alsof je er altijd geweest bent - niet het minst voor je lezers -maar natuurlijk was er ook een tijd dat ik niet voor Het Parool poezierecensies schreef, maar dat Rogi Wieg dat deed.

Wieg was allereerst dichter. Hij debuteerde in 1986 met Toverdraad van dagverdrijf, waarvoor hem pardoes de Lucy B. & C. W. van der Hoogtprijs werd toegekend, en als je eenmaal erkend dichter bent, word je al snel gevraagd om andere dichters te beoordelen, want er is anders niemand die het doet.

Dit laatste is een voorbeeld van Wieg-logica, een apart soort schijnzekerheid waarbij niet wordt uitgegaan van de oorzaak, maar van het gevolg. Of met andere woorden: beginnen bij het eind. In de recensies van Wieg kwam je vaak zulke geestige non-logica tegen: 'X is typisch een bundel die zou kunnen worden bekroond. Want het boekje werd uitgegeven bij Querido en deze uitgeverij scoort hoog als het om prijzen en concoursen gaat.'

Ik las de recensies van Wieg in deze krant vaak. Ik vond ze nogal lief, en ook wel doorzichtig als hij de kool en de dichter probeerde te sparen, maar de manier waarop hij zich een slecht gedicht bijna persoonlijk aantrok, of de manier waarop hij een goede bundel vierde (ik herinner me een recensie met de kop 'Rogi Wieg had een goede dag') maakte dat je je altijd betrokken voelde bij het oordeel over zo'n bundel. Dat is een zeldzaamheid bij poezierecensies.

Nu is een bundel verschenen met een keuze uit Wiegs eigen gedichten, Waar hij zijn jas hangt. Het zijn voor het overgrote deel zeer persoonlijke gedichten, en de Wieg-logica viert er hoogtij. Het gaat altijd over hemzelf. Wieg lijkt daarin enigszins op de Uitvreter uit Nescio's gelijknamige meesterwerk: de kennis die altijd om half drie, als je net het donzen dekbed tot je kin hebt getrokken, lang en aanhoudend op je deurbel drukt, nadat je hem hebt binnengelaten zonder te groeten naar de ijskast loopt, daar een halve liter Amstel uit plukt en zich vervolgens in zijn natte regenjas op je nog onbeslagen bed laat vallen. En dan begint hij.

Want ik ook doe, ik ben als water en
brood, verouder en word hard in de schoot
van mijn eigen welzijn, krijg een bijsmaak,
als een gevuld glas dat een nacht lang naast een
ziekbed stond.

(-)

De jas van mijn zorgen weegt bijna
niets meer
en vannacht was het even zo dat ze nog geen twee pond
woog, een lichte jas derhalve die mij warmhoudt, ik ril en
klappertand al lang niet meer.
Hoewel ik misschien sterven
ga als een varken aan de haak,
rozerood gillend.

Waarom duw je hem niet van het bed en zet je hem niet de deur uit?
Ik bedoel: alleen al veel titels van zijn gedichten staan bol van het zelfbeklag en de pathetiek:
Waarom ik? Vergeef me. Verlaat mij niet. Laatste gedicht (tot drie keer toe, gevolgd door Allerlaatste
gedicht, dat weer gevolgd wordt door een Voorlopig laatste gedicht. Wat moet een mens hiermee? Is
er al niet genoeg ellende in de wereld?
Jawel, maar er worden veel te weinig mooie gedichten over geschreven.
Rogi Wieg heeft, ongetwijfeld tegen wil en dank, twee vergiftigde geschenken gekregen in zijn leven:
een groot talent en de bijbehorende ramspoed om over te schrijven. Maar volgens de Wieg-logica
zou dat ook een doel moeten hebben: het is logisch dat vanuit de diepte een schitterend vers
opduikt. Zoals het volgende, waarmee ik deze recensie over mijn oud-collega besluit en er verder het
zwijgen toe doe, want hoewel ik het nog over Wiegs vormbeheersing en techniek zou moeten
hebben, die ook van grote klasse zijn - wat zul je verder nog toevoegen aan een perfect gedicht?
Wonderen
Ik weet dat dit de beste dagen zijn:
mijn ouders leven nog en in
een kamer speelt een strijkkwartet. Dat ik
verdwijnt
is onwaarschijnlijk, maar wel waar,
ik word bekwamer
in het vasthouden van onze
wandelingen.
Een oud seizoen begint haar sombere gedrag;
spaarzaamheid en schaduwen.
Mijn handelingen
brengen verder weg wat dichterbij
mij lag.

Waar hij zijn jas hangt

Schrijver **Wieg, Rogi**

Jaar van uitgave **2006**

Bron **NRC Handelsblad**

Publicatiedatum **18-08-2006**

Recensent **Guus Middag**

Recensietitel **Kapitein van het dodenschip**

Taal **Nederlands**

Rogi Wieg lees je met ingehouden adem

Doodgaan is een vak. Met die regel begint een gedicht van Rogi Wieg. Het klinkt als een volkswijsheid. Ik weet niet of het waar is, maar veel tijd om erover na te denken is er niet. Wieg laat er meteen op volgen: 'Ik heb geen vak geleerd.' Die opeenvolging is grappig, maar zoals wel vaker bij Wieg weet je niet zeker of het zo bedoeld is. Hij stelt zichzelf voor als een mislukkeling, zonder voltooide opleiding, maar dat kan hem hier nu juist mooi van pas komen. Wie niet het vak van sterven heeft geleerd, zou dan het eeuwige leven hebben. Leuk gevonden? Wie meer van leven en werk van Wieg weet, zal het anders lezen. Over zijn problemen heeft hij zich in romans, dagboeken, gedichten en interviews uitvoerig uitgelaten: zijn depressies, dwangneurosen, obsessies, angsten - en zijn zelfmoordpogingen. Zo eenvoudig is doodgaan blijkbaar nog niet. Het is een vak.

Is het cynisch om zo te spreken, of juist melodramatisch? Een vorm van aandachttrekkerij, of juist een poging om boven de eigen particuliere ellende uit te stijgen? Ik houd altijd mijn adem in als ik Wieg lees: word ik meegevoerd door iemand die wil laten zien hoe zielig hij is, of kijk ik hier in de bodemloze put van een depressie? Op de twee geciteerde zinnen volgt deze mededeling: 'In het laatste maanlicht bezing ik mijzelf/ als ware ik onvervangbaar groot.' Dat klinkt lyrisch en kosmisch, maar ook als een gemeenplaats. Opnieuw is er de onzekerheid: meent hij nu wat hij zegt, of doet hij maar alsof? Spreekt hij hier over de nacht waarin hij zelfmoord wilde plegen, of heeft hij zichzelf in een dichterspak gehesen en in een romantisch decor geplaatst - waarin het vervolgens gaat over de ziel, de maan, een hart en een dodenschip. Het is een wat moeilijk te volgen scenario, maar toch slaagt Wieg er ook hier weer in al associërend een paar beelden mooi met elkaar te verbinden, met kwinklageffect zelfs. Het dodenschip is zinkende, Wieg staat aan het roer. Droogjes rijmend merkt hij op: 'Kapitein zijn is een mooi beroep / als je niet weerkeert in een wrakke sloep.'

Het is een van de ongeveer 160 gedichten die zijn opgenomen in *Waar hij zijn jas hangt*, een bloemlezing uit de eerste acht bundels van Wieg, verschenen sinds 1985. De keuze is, op verzoek van de dichter, gemaakt door zijn ex-vrouw, Judith Flier. Zij heeft er een acht pagina's tellend voorwoord aan toegevoegd, onder de titel 'Bladzijden na ons huwelijk', waarin het zonder veel terughouding gaat over Wiegs ziekte, zijn onhebbelijkheden, de problemen met zijn ouders, de scheiding en nog meer particulier nieuws. Bij twintig graden Celsius heeft hij het al zo warm dat hij zijn T-shirt uittrekt en met ontbloot bovenlijf door de straten van Amsterdam-Zuid kuiert, 'waar de gegoede burgerij haar wenkbrauwen geamuseerd of verontwaardigd omhoogtrekt.' Volgens haar maakt het dichten

de kern van Wieg uit. Alleen wanneer hij dicht, leeft hij. Flier spreekt in dit verband van zijn poëzie. Maar al te veel durft ze daar ook weer niet over te zeggen, want de ervaring heeft haar geleerd dat het allemaal ook heel anders zou kunnen zijn. Haar ex-schoonmoeder is het met haar eens. En de dichter zelf vermoedelijk ook. Het kan bij hem in zijn poëzie alle kanten opgaan. 'Ik weet dat ik lastig ben,/ maar ik ben ook hoopvol' schrijft hij ergens, in kinderlijke onschuld. De depressieve tegenhanger is hier ook te vinden: 'Ik ben een afvalproduct, / niets anders dan een pratend dier,' op zoek naar een scheermes, een stevig touw of een hoge flat. Op andere momenten weet hij weer heel goed langs welke clichés zijn regels scheren: 'Een dichter die gekkenhuizen kent, de bajes,/ handboeien, isoleer; ik lijk wel een verdoemde / dichter.' Soms is er geen touw aan vast te knopen. 'Veel tijd verdween/ in draden van tekens' en 'Grootheid is het meervoud omarmen/ van grammaticaal zeer ongelijke tijden'. Maar gelukkig heeft Flier dit koeterwaals enigszins geweerd uit haar keuze, net als Wiegs gekoketteer met deeltjesmechanica, relativiteit, kwantumfysica en isospin. In zijn latere gedichten weet Wieg soms een zuivere en tijdloze toon aan te slaan - zoals in het ontroerende moeder-en-zoon-gedicht 'Alles'. 'De hand van mijn moeder sloot zich/ om mijn hand, als een tulpenblad om/ een kleiner tulpenblad, als een glas/ om een kleiner glas, als een minuut/ om een seconde.' In de tweede helft van het gedicht sluit hij nu, even simpel, zijn hand om die van haar, in een vergelijkbare reeks vergelijkingen, 'als een vaas om / een kleinere vaas', omdat hij nu haar wil beschermen. Geen effectbejag, geen moeilijkdounerij, geen wartaal. Het zou kunnen dat het openlijk spreken en schrijven over zijn crises Wieg toch van de nodige dichterlijke tics heeft bevrijd. Nog zo'n gedicht, achterin de bundel, over het fluiten van een vogel zomaar, midden in een stilte -opeens lijkt Wieg zelf te spreken, in een rustig tempo, en te weten wat hij doet. Zo ook in het gedicht dat hij schreef, op verzoek van de gemeente Amsterdam, bij de begrafenis van een onbekende vrouw. Hij richt zich tot haar, in rustige spreektaalzinnen, op vanzelfsprekende toon - en dat alles in de vorm van een sonnet. Hij moet een geestverwant in deze zwerfster hebben gezien, zo kameraadschappelijk spreekt hij haar aan. En hij lijkt haast wel geschrokken te zijn -alsof hij, nu het deze keer niet om hemzelf gaat, pas beseft wat de dood met het leven kan doen.

HET VOORDEEL VAN NERVOSITEIT

Tikken kan ik niet als een klok,
of als een stoommachine, maar als
een nerveuze wolf die in de nacht
op iets eetbaars wacht.
Laat het vlees zijn, kunst,
laat het liefde zijn, mierikswortel, de duivel.
Soms, wanneer een gedachte blijft
haken, als een speelgoedtrein in het tapijt
- het mechanisme voor de koppeling is verbogen -
soms laat ik dan los en schep. Dan heb ik een voordeel
van mijn aard gemaakt.

Uit Rogi Wieg: Waar hij zijn jas hangt. Een keuze uit de gedichten

Waar zijn jas hangt

Schrijver **Wieg, Rogi**

Jaar van uitgave **2006**

Bron **De Gooi- en Eemlander**

Publicatiedatum **22-07-2006**

Recensent **Marjolijn de Cocq**

Recensietitel **De jas van Rogi**

Taal **Nederlands**

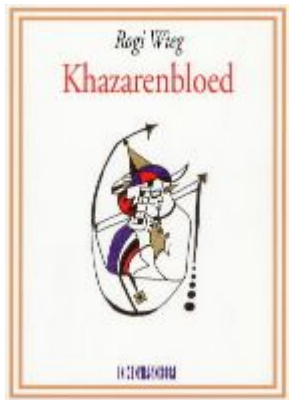
Als dichter Rogi Wieg naar buiten gaat, trekt hij liever niet te veel aan, zeker geen jas. "Zijn bovenlijf ontbloot, een T-shirtje met een nonchalant gebaar over de schouder zwaaiend, kuiert hij al bij twintig graden Celsius aan het begin van de zomer door Amsterdam Zuid, waar de gegoede burgerij haar wenkbrauwen geamuseerd of verontwaardigd omhoogtrekt", schrijft zijn ex-vrouw Judith Flier in een nieuw verschenen, door haar samengestelde bloemlezing uit zijn gedichten vanaf 1986.

Wieg heeft wel een jas. Toen ze nog samenwoonden, hing die aan een haakje aan de achterkant van de voordeur. Is het opmerkelijk, of juist niet, dat Wieg nu juist zijn ex, met wie hij nauw samenwerkte bij de totstandkoming van zijn laatste roman 'Kameraad Scheermes' (2003) over zijn zelfmoordpogingen, zijn opname in psychiatrische klinieken en het verdriet om zijn dochtertje dat hij nooit ziet, vroeg de bundel te bezorgen. Wie was zij, vroeg Flier zich af, om een selectie te maken uit bijna 280 gedichten uit zeven dichtbundels en Wiegs dagboek, het Privé-domeindeel 'Liefde is een zwaar beroep'?

In 'Kameraad Scheermes' had hij zich gekweld met de vraag waarom hém dit allemaal moest overkomen. Maar in de loop der tijd veranderde hij de vraag in: waarom níet hem, waarom zou hij een uitzondering zijn en niet ziek kunnen worden? En zo besloot Flier het 'waarom ik?' om te draaien in 'waarom ik niet?' Eén gedicht dat ze koos is ouder, uit 1983, toen Wieg negentien jaar oud was. Het eindigt met het zinnetje: 'zo wist ik altijd waar mijn jas mocht hangen'. De jas zou vaker voorkomen in zijn gedichten en symboliseert volgens Flier Wiegs zoektocht naar een vaste plek, daar waar hij altijd weer thuisloos is. Wieg lijdt aan dwangneurose en depressiviteit, die in 1999 uitmondde in een zware zelfmoordpoging. Flier heeft ervoor gekozen de gedichten niet chronologisch, maar in cycli te presenteren. Om te eindigen met een 'van triestheid doordrenkt' gedicht over zijn dochtertje dat hij van zijn eerste ex-vrouw niet meer mag zien. 'En mijn brein? Het denkt en leeft en jammert vaak, want niet ik/ maar de lange jas hangt kletsnat te drogen aan de kapstok'. Wieg, constateert Flier, probeert keer op keer onder zijn escapisme uit te komen door te vernietigen wat hij heeft opgebouwd. Hij belandde, na al zijn omzwervingen, keer op keer voor zijn eigen voordeur. Toch heeft ze in haar nieuwe huis een haakje in de muur geslagen. Voor zijn jas.

Recensies 2012

Khazarenbloed

Schrijver **Wieg, Rogi**

Jaar van uitgave **2012**

Bron **Leeuwarder Courant**

Publicatiedatum **19-10-2012**

Recensent **Eppie Dam**

Recensietitel **De appel valt omlaag**

Taal **Nederlands**

In 2003 voltooide hij zijn autobiografische roman 'Kameraad Scheermes', over zijn lijdensweg als psychiatrisch patiënt met zelfmoordneigingen. November vorig jaar liet hij fotograaf Stephan Raaijmakers weten dat hij sinds eind 2007 nog maar heel weinig werkt. Hij is te ziek. Drie weken later meldt hij de fotograaf vanuit de Valeriuskliniek: 'Ik werk niet. Ik probeer in leven te blijven. Maar Abys is bij me. We houden van elkaar. Abys typt voor mij op een computer in de Valerius wat ik zeg.'

Nu publiceert Rogi Wieg (1962), die op twintigjarige leeftijd als dichter debuteerde met 'Tijd is als een nekschot', zijn 'Khazarenbloed'. Zoals voor de Khazaren de keuze voor het Jodendom een overlevingsmechanisme was, is het schrijven van gedichten dit voor Rogi Wieg. 'Ik ben een khazar, / drink mijn eigen bloed / als het moet ( ) eet mijn eigen verzen / als het moet'.

Proberen in leven te blijven, maar in zijn gedicht aan de fysicus Paul Ehrenfest weet hij van het onvermijdelijke: dat de een de ander in de grond zal leggen, of de ander de een. Dat zegt hij tegen de man die in 1933 in het Vondelpark zijn vijftienjarige zoon doodschoot en daarna zichzelf. De zoon van een andere natuurkundige stierf in een gekkenhospitaal. 'Professor Albert Einstein / wist dat er geen garanties / zijn, zelfs niet voor hen die een / God naderen. De appel valt omlaag'.

Diezelfde natuurlijke beweging volgde de appel bij de vader van Wieg, hij die op zijn laatste levensdag niet meer de zon wilde zien vanuit zijn bed. 'Hij wilde de Sjabbat voor altijd, / maar God was nergens'. In het daaropvolgende gedicht 'Bar mitswa', geschreven voor Daniel, ter gelegenheid van diens besnijdenis, is de inkt minder zwart en klinken woorden hoopvol en toekomstgericht: 'Geen maar, // je bent 13 jaar en 13 ruist als het geluksgetal'.

In de levensbelijdenis 'Ik wil' spreekt Wieg uit dat hij de zon nog wil zien. 'Ik wil nog. Ik wil een nieuw / jaar met jou. Een jaar. Ik wil / een jaar met jou en niet / zonder jou en zonder mijzelf'. Die 'jou' is Abys Kovács, een Hongaarse beeldend kunstenaress, die aan deze indringende bundel grafisch werk bijdroeg in de vorm van zwart-wit tekeningen.

Voor geluk ben jij niet geboren, zei iemand tegen hem. Voor de poëzie, even intens als intelligent, des te meer. De man die in zijn leven voor stalker, mishandelaar, bedreiger, dief en afperser is uitgemaakt, bekennt aan de fotograaf: 'Ik weet zelf niet meer wie of wat ik ben. Als ik naar de hemel ga, zal ik stoelen reserveren voor de verlorenen der aarde.'

Khazarenbloed

Schrijver **Wieg, Rogi**

Jaar van uitgave **2012**

Bron **de Volkskrant**

Publicatiedatum **13-10-2012**

Recensent **Erik Menkveld**

Recensietitel **Khazarenbloed**

Taal **Nederlands**

Rogi Wieg bevecht zijn depressies in gedichten vol wrange charme.

In zijn bundel *Khazarenbloed* noemt Rogi Wieg zichzelf iemand die 'oncomfortabel nadenkt' en noemt hij zijn werk 'oefeningen in talentvolle gekte'. Het zijn eufemismen voor de depressies die Wiegs leven al vijftien jaar ontregelen en voor zijn schrijven daarover.

In 2003 publiceerde hij *Kameraad scheermes* en de thema's uit die autobiografische roman komen terug in zijn poëzie: het intense verlangen naar de dood ('het uitgezaaid zijn in ruimtetijd'), een onweerstaanbare moordlust, en tegelijk de diepe wens normaal te leven en lief te hebben, en daardoor de zelfhaat, en de problematische omgang met vrouwen. 'Ze wist/ dat ik een onbehouwen kloodzak/ was, een bloedzuiger. Maar ze wist/ ook dat ik dat niet was.'

Dichten is in de depressies een strohalm; taal te vinden voor wat hij moet doormaken is de enige uitweg. Zijn gedichten zijn 'zwarte gaten' waar wetten gelden die alleen voor 'binnenlezers' te bevatten zijn. Maar ook 'buitenlezers' kunnen geraakt worden door regels als: 'Ik ben oud genoeg om heel bang te zijn/ voor het juiste./ En ik ben heel bang.'

Veel van Wiegs gedichten maken de indruk in een keer opgeschreven te zijn met alle grillen van dien. 'Dit is geen groot kunstwerk', constateert hij in een ontroerend gedicht voor de naamdag van zijn geliefde. 'Ik ben bezig voor je / als iemand die bezig voor je is /... / iets maakt voor je, voor zijn leven.' Juist dat Gorter-achtige, noodzakelijke, quasi-onbeholpene, samen met Wiegs onuitroeibare gevoel voor humor geeft deze therapeutische poëzie een wrange charme.

Rogi Wieg: Khazarenbloed. In De Knipscheer; 71 pagina's; EUR 17,50.

Rogi Wieg

De dichter, schilder en muzikant Robert Gabor Charles (Rogi) Wieg wordt in 1962 in Delft geboren, als kind van uit Hongarije gevluchte ouders. Hij debuteert op 20-jarige leeftijd met de bundel *Iedere nacht verdwijnt een dame of een heer*. In 1987 wordt *Toverdraad van dagverdrijf* bekroond met de Lucy B. en C.W. van der Hoogt-prijs. Een jaar later ontvangt hij het Charlotte Köhler Stipendium voor zijn dichtbundel *De zee heeft geen manieren*. Zijn jarenlange worstelingen met depressies beschrijft hij in de roman *Kameraad scheermes* (2003).

Postuum-artikelen 2015

Postuum

Schrijver **Wieg, Rogi**

Bron **De Groene Amsterdammer**

Publicatiedatum **23-07-2015**

Recensent **Rob van Erkelens**

Recensietitel **Rogi Wieg 21 augustus 1962 - 15 juli 2015**

Taal **Nederlands**

Hij was dichter, romancier en beeldend kunstenaar van het romantische type, schreef tientallen boeken en werd langzaam maar zeker opgegeten door zware depressies. De verlossing kwam vorige week.

Het was in de tijd dat er veel rumoer was in de literatuur, kom daar nog maar eens om. Het was de tijd dat polemieken heen en weer vlogen, dat een criticus (Michaël Zeeman) schreef over de 'week gemasturbeerde puistenkoppen' van een groep dichters en hen vergeleek met een 'teil rotte vis', waarna die dichters een emmer vis over het hoofd van de criticus leeggooiden, de tijd dat dichters op podia klommen en boos boos boos deden over andere dichters die te veel witregels schreven, en tussen die witregels door mijmerden over een vlok stof in de badkamer.

Poëzie moest levend, zijn, vitaal als de tijd zelf, poëzie moest een daad zijn, uitbundig vertoon, een fontein van wodka, niet dat hermetische, nee, het moest maximaal! Eind jaren tachtig was dat, en schrijvers vonden zichzelf uit. Schrijvers met grote bekken, borstklopperij, cocaïne overal, geld en vrouwen. En te midden van alle overmoed en dadendrang, van extravagant, extravert en extra veel van alles, was daar Rogi Wieg. Eigenlijk stond hij er tegenover. 'Wieg' werd hij genoemd, zoals Zwagerman 'Zwaag' was en Boskma 'Bosk'. Voornamen, daar deed men niet aan.

Wieg haalde gewoon adem. Hyperventileerde niet, en schreef. Tegenover de bloemlezing *Maximaal!* stelde hij *leder hangt aan zijn gevallen toren* samen, dichters die niet schreeuwden.

Wieg was een échte dichter, voor wie de poëzie de Hoogste Literatuur was. Poëzie was niet een commercial voor het ego van de maker, maar een vergrootglas. Geen telescoop op een spetterend, uitdijend universum, maar een microscoop op de ziel van de dichter.

Robert Gabor Charles Wieg, zoon van Hongaarse ouders, mooie kop, had een ziel, zoals een romantische dichter een ziel hoort te hebben. Poëzie was voor hem een middel tot zelfonderzoek. Een mogelijkheid om te denken, te reflecteren. Te peinzen. Liever dan een functionerend lid van de opgeschroefde maatschappij te zijn, was hij een dichter. Van het ouderwetse type:

'En ik heb me toen ik negentien jaar werd, voorgenomen geen deel te nemen aan de samenleving. Ik wilde geen maatschappelijke positie verwerven ten koste van mijn vrijheid. Ik wilde leven als een dier: opstaan en slapen wanneer ik dat wil, de zon zien opkomen en ondergaan, de tijd voelen die aan me voorbijtrekt, of waardoorheen ik voortbeweeg. Het is me meer dan vijftien jaar gelukt geen aangepaste staatsburger te worden. En in de boekhandel zie ik geschrokken de maatschappij weerspiegeld: de sellers, de commercie, de Grote Literatuur, het gevecht om de plek bij de kassa, het rinkelen van de kassa, de ego's op de boekomslagen, de slechte boeken die goed verkopen, de onzin die mensen schrijven, maar ook de mooiste regels die men noteert. Ik maak deel uit van deze wereld, mijn boeken vechten (samen en in plaats van mij) om gekocht te worden. Als ik niet "scoor" met mijn

nieuwe boek, zal ik mijn dierlijke bestaan misschien moeten opgeven. Ooit moet ik toch beginnen met werken?' Dat schreef hij in 1997, in *Liefde is een zwaar beroep*.

In zijn 'dierlijke bestaan' publiceerde hij 'een halve meter literatuur', schreef hij. Veel poëzie, maar ook romans. De Nederlandse poëzie heeft zelden een groter navelstaarder gekend. Een schaamtelozer ik-schrijver. En een eigenzinniger criticus. Hij schreef kritieken over poëzie, maar het ging vaak vooral over poezen. Zijn poezen die soms op de vensterbank sliepen wanneer hij voor *Het Parool* moest schrijven over de nieuwe bundel van Lammaar Doeterniettoe. Dan schreef hij driekwart van de recensie over de slapende poes, en één kwart over de bundel. Alleen hij kon dat, schrijven over poezie zonder trema.

Hij was ook fel en boos, soms. Op schrijvers die niet werkten voor de Kunst maar voor geld. En roem. Hij ervoer het als een persoonlijke belediging als een collega het Hogere Wezen van de poëzie bezoedelde, de Muze met modderlaarzen een schop onder haar blote kont gaf.

Op de gedoemde leeftijd van 52 (waarop veel goeien sterven) heeft Rogi Wieg zijn leven afgesloten. Ondraaglijk geestelijk lijden. Euthanasie. Aanvraag gehonoreerd. (Rillingen langs de rug.) Jarenlange depressies, zeer zware. Ondraaglijk lijden. Ondraaglijk betekent dat het niet te dragen is, zo zwaar. Dat je eronder bezwijkt.

Ergens moet het zijn begonnen. Dat het tobben overging in krimpen, in kleiner worden en niets dan bang zijn. Er was altijd al een diepe melancholie, duistere somberheid, maar ergens moet het zijn uitgewoekerd tot een definitieve depressie. Daar begon het vallen. Het trage vallen.

Het ging slechter. De trage val die ooit was ingezet, was niet te stuiten. Misschien zal de snelheid soms wat zijn afgenomen, maar vallen bleef hij. Zijn leven was een lange, trage val. En als hij op het diepste punt dacht te zijn beland, bleek hij nog dieper te kunnen vallen. Dat was op den duur ondraaglijk.

Waarschijnlijk is dat de grootste zegen van de dood: dat dat vallen goddank is opgehouden.

Met het doven van de hoop vernevelde langzaam de drang om te schrijven. Alsof hij de laatste jaren met nog maar één project bezig was: sterven. Zijn eigen dood als laatste gedicht. Wieg hield erg van laatste gedichten, hij schreef er vele. Ook allerlaatste gedichten. In 1999 schreef hij *Voorlopig laatste gedicht*. In *Het boek van beminnelijkheid* staat het:

'Major Depression is lang, als een touw/ tussen eindeloos veel subjecten en objecten,/ een heel leven voor me zonder de oude/ Rogi Wieg. Wie ik ben? Vergeef me/ moeder en vader, zonder jullie zo zonder.// God moet in de hel aan de wereld/ hebben gewerkt, want de hel is in alles/ neergelegd, zelfs in Tanja, in jullie,/ twee doorgesneden polsen lachen om de lyriek./ Vaak niet kunnen/willen leven en dat een leven lang?/ Vergeef me. Nee, doe maar niet.'

Het is te hopen dat Wieg het gevoel had dat het af was, klaar, dat verstoorde leven van hem.

Postuum

Schrijver **Wieg, Rogi**

Bron **De Standaard**

Publicatiedatum **17-07-2015**

Recensent **Sarah Vankersschaever**

Recensietitel **Dichter en schrijver Rogi Wieg (1962-2015)**

Taal **Nederlands**

Het verlangen naar een normaal leven

Depressies wennen niet. Elke keer ze als een stille vloedgolf je leven binnenrollen, sleuren ze behalve hebben en houden ook wat slagkracht mee. De Nederlandse dichter Rogi Wieg kreeg woensdagavond euthanasie, na drie decennia doodsdrift.

En tot slot ging ook het lichaam ten onder. Woensdagavond overleed Rogi Wieg op 52-jarige leeftijd, thuis in Amsterdam. Hij kreeg euthanasie nadat de artsen hadden erkend dat zijn lichamelijk en geestelijk lijden ondraaglijk waren geworden.

De Nederlandse dichter en schrijver, geboren als Robert Gabor Charles, als zoon van twee Joods-Hongaarse immigranten, is in Vlaanderen weinig bekend. In Nederland omschreef *De Volkskrant*-recensent Arjan Peters hem als 'de kleine dichter met de tedere taal', zijn literatuur als 'hoogstaand klagen, met stilistisch vertoon en volledige inzet.' Marja Pruis daarentegen, literatuurreductrice van *De Groene Amsterdammer*, bestempelde zijn autobiografische roman *Kameraad scheermes* (2003) destijds als 'een monstrum van een boek, het product van schaamteloze zwelgzucht'.

Want daarover ging het werk van Wieg: zwelgen en verzwolgen worden. Door het leven en de angst ervoor: 'Ik zie het leven vooral als een verouderingsproces, een absurd toneelstuk waarin de mensen van wie je houdt allerlei nare dingen kunnen overkomen.' Door de liefde en de bijbehorende teleurstelling, zoals hij dichtte in 'Zij':

*'Eerst hield ik van haar,
totdat, daarna hield ik niet meer
van haar, totdat, daarna
had ik aspecten van haar lief,
totdat, en daarna vergat ik haar,
totdat. Zo ging het altijd
totdat het altijd zo bleef gaan.'*

En tenslotte werd Wieg verzwolgen door alles: 'Ik ben depressief geworden omdat ik teleurgesteld ben geraakt, in mezelf, relaties, de ontvangst van mijn werk, mijn mogelijkheden.'

Teleurstelling herschikte zo langzaam maar trefzeker de verhoudingen in zijn leven: depressie werd een constante, vrolijkheid steeds meer de onverwachte gast. Zoals toen hij zichzelf op zijn 38ste verbaasde door na een zware depressie te beginnen schilderen. Nochtans had hij geen opleiding gehad. Hij had in die richting ook geen ambitie - 'een verwerpelijke emotie, trouwens' - maar hij zou het wel een leven lang blijven doen.

Morfinist

De doodswens van een dichter neemt vlot mythische vormen aan voor zij die vanop veilige afstand de worsteling tussen Thanatos en kunstenaarschap gadeslaan. Soms dikt de dichter de romantiek zelf nog wat aan, zoals Wieg in *Liefde is een zwaar beroep*, het dagboek dat hij in 1997 een jaar bijhield

voor de boekenreeks Privé-domein (De Arbeiderspers). Daarin deel collega Joost Zwagerman een tik uit: hij stelt vast dat Zwagerman een gelukkig huwelijksleven nodig heeft, maar dat hij juist daardoor geen toegang meer krijgt tot de zwarte kanten van zijn karakter. Terwijl ook die gevoelens nodig zijn om werk te schrijven van enige kwaliteit.

Gebruikte de dichter Rogi Wieg die zwarte kanten als inkt voor zijn poëzie, de mens Rogi Wieg worstelde intens met de rouwrand rond zijn persoonlijkheid. In zijn dichtbundels, romans en dagboek sterft Wieg ontelbare keren, in het echte leven gebeurde dat tot zijn spijt meermaals net niet: hij ondernam een aantal pogingen tot zelfdoding, verbleef geregeld in psychiatrische ziekenhuizen en onderging zelfs elektroshocktherapie. Hij werd vader, maar na een scheiding maakten zijn depressies dat vaderschap niet meer vanzelfsprekend: hij mocht zijn dochter Hannah niet langer zien.

'Rogi vertelde me dat mensen met een extreme doodswens zoals hij niet per se dood willen,' zegt Joost Zwagerman, 'ze willen gewoon een ander leven. Een normaal leven.' In zijn geval was dat een leven zonder pijn en kwelling, en zonder medicijnen. De pillen die Wiegs geestelijk lijden moesten verzachten, maakten ondertussen zijn lijf kapot: 'Mijn hele lichaam schokt vanbinnen. Het lijkt wel sciencefiction.' Na decennia medicijnen wachtte hem enkel nog de upgrade tot morfinist.

Verdomd goed

Het verlangen naar een normaal leven was waarschijnlijk niet de mythe die Wieg zichzelf op het einde van zijn leven had willen toedichten. Het verwijt 'navelstaarderij' door recensenten evenmin. Maar voor wie in leven en werk decennia rond het eigen nulpunt bleef cirkelen met het extreme verlangen om zichzelf ertoe te herleiden, kon zoets niet als een algehele verrassing komen.

Ook al lag volgens recensent Arjan Peters het kapitaal van de dichter in zijn artistieke zelfanalyse, Wieg was er zich van bewust dat het onderwerp van zijn analyse de waarde van dat kapitaal ook aantastte. Hij maakte bij leven nooit echt deel uit van de kern van de Nederlandstalige dichtkunst. Daarvoor hadden de depressies hem te veel aan slagkracht doen inboeten en was hij slechts te grillig zichtbaar op de publieke radar.

Eind januari dit jaar lukte het hem zelfs niet meer om aanwezig te zijn op de opening van zijn expo 'De kleine schepper' in Amsterdam, waar vrienden van hem veertig van zijn doeken hadden opgesteld. Hij liet toen deze boodschap voorlezen door zijn vrouw Abys Kovács:

'Ik ben thuis en denk aan jullie. Ik mis het om geen deel te kunnen nemen aan dit leven. Het is heel vreemd dat de dood langzamerhand zo dicht bij mij is gekomen. Ik wil opstaan, herrijzen. Ik wil schilderen en tekenen, muziek maken, gedichten schrijven. Maar het gaat niet meer. (...) Ik zal vrede moeten sluiten met er niet meer te zijn. Daar moet ik nog wat aan werken, geloof ik. (...) Ik heb de indruk dat ik met mijn kunstwerken mensen echt heb kunnen raken. (...) Het voelt verdomd goed als je een paar mooie dingen in je leven hebt gemaakt.'

En mooie dingen maakte hij: ruim dertig bundels en boeken, van debuut *Toverdraad van dagverdrijf* in 1986 tot *Afgekapte dichtwerk* in 2014. Dat zijn doeken en bundels er ook na zijn dood nog zijn, troostte Wieg in zekere zin. Maar zichzelf relativeerde hij tot het absolute minimum: 'Je kunt zeggen dat ik rond mijn twintigste ben gaan schrijven omdat ik nergens anders voor deugde.'

De romantiek van de dichter valt zelden samen met de realiteit van de mens: hoe teder hij zichzelf ook in de taal heeft laten sterven, hij deed het woensdagavond wel met suizend hoofd, trillende hand en het voor altijd onvervulde verlangen naar een normaal leven.

I.M. ROGI WIEG

*Ik ben na 42 jaar een zwaargewonde tijger
zonder strepen, geen tijger meer van William
Blake, geen Goddelijke symmetrie. Overleefd
als een antieke, slechtlopende klok na een*

*opknapbeurt. Elke handgreep ken ik, maar ik
ben het niet verplicht aan mijzelf mijn strot eens goed
door te snijden. Het wordt niet beter, ik ben een
losgeschoten, rottende knie in een bos, een stuk*

*heup van niemand, dus hoor ik thuis in een zak
die naar een lab wordt gebracht voor identificatie,
geen naam, een nummer is genoeg. Ik wil geen
geklets over nabestaanden en hun pijn. Het is hun*

*zaak. Ik plantte een bloembol, er kwam een gekke
tulp uit, deze werd een ijzeren staaf die omhoog en
roestte. Zo'n stuk metaal hoort in de grond. Leven |
zonder vrouw is rollen van een modderige helling*

*zonder ledematen, mét een vrouw is klimmen langs
een zandpad, hijgend blijven staan en zien hoe de zee
zich terugtrekt en een bodem met letters, woorden en
regels achterlaat. Geef mijn lijf ooit een plek waar een grijze
vrouw komt en zet er 'A - Z' op. Doe het zonder twijfel!*

(Uit: Kam, 2007)

Postuum

Schrijver **Wieg, Rogi**

Bron **de Volkskrant**

Publicatiedatum **16-07-2015**

Recensent **Arjan Peters**

Recensietitel **Lijdenskunstenaar**

Taal **Nederlands**

De dood aasde al lang op de kleine dichter met de tedere taal. Gisteren gaf die zich uiteindelijk gewonnen.

Zo vreemd was het niet, dat in de laatste gedichten die Rogi Wieg een maand geleden publiceerde op de site van het literair tijdschrift Extaze, zijn gestorven ouders weer opdoken: *'Mijn vader stierf het eerst./ Mijn moeder stierf daarna./ Er bleven van hun lijven/ twee urnen volgestopt/ met as/ De urnen staan/ rechtop en bij elkaar. Staan/ of liggen dan de doden in hun/ zwarte vazen naast elkaar?/ Of is er niets en van mijn/ doden zo geen sprake?'*

Nadat hij aan het begin van dit jaar dacht afscheid van het schrijven te hebben genomen, maakte hij toch weer iets, zoals hij in het gedicht zelf met verwondering opmerkte: *'Vandaag weer een eerste vers. Ik/ ben in leven als pijn waaruit/ de vlammen slaan op een veld/ dat brandt en de nachthemel bijlicht.'*

De dichter, schrijver en beeldend kunstenaar Rogi Wieg is woensdagavond in zijn woonplaats Amsterdam gestorven op 52-jarige leeftijd, nadat hem euthanasie was toegestaan vanwege ondraaglijk geestelijk lijden, dat door decennialang intensief medicijngebruik ook lichamelijk lijden was geworden.

Hij geloofde niet in God, maar hoopte wel dat Hij in hem geloofde. *'Ik schreef en dacht vaak: dit zijn/ laatste regels van de ik die/ in mijn sterrenstof woonachtig is./ Maar mijn hand ging voort, als/ een volgeladen, gaande trein die/ stoom uitblaast, zo blies ik inkt uit, rolde/ inkt uit als een wagenwiel. Roll it, roll it/ like you roll een wagenwiel over papier./ Ik schreef veel laatste verzen/ in twee en dertig jaren.'* Zo dichtte hij in de catalogus De kleine schepper, die op 30 januari jongstleden verscheen bij de gelijknamige expositie, in de Amsterdamse sociëteit Arti, van veertig wonderlijke en kleurrijke, even mystieke als geestige doeken. De autodidact Wieg was daar op zijn 38ste ineens mee begonnen. Jezus en het kruis figureerden er regelmatig op.

Hoe dat kwam? Misschien door zijn fascinatie voor het Nieuwe Testament. 'Jezus is een filosoof van het liefhebben. Ook een pathetische figuur, maar voor mij vooral fantastisch', zei Wieg in het interview in de Volkskrant van 24 januari, waarin hij zijn lezers voor de laatste keer groette. Van vroeger had hij die religieuze belangstelling in elk geval niet. 'Niemand geloofde bij ons thuis.' Zijn ouders waren Hongaarse Joden die in 1956 naar Nederland waren gevlucht. De eerste vijf jaar van zijn leven sprak Rogi (geboren als Robert Gabor Charles) Hongaars.

Vanaf zijn 20ste publiceerde Wieg zijn gedichten: als geboren volbloed-romanticus legde hij zijn eigen leven op de snijtafel en maakte de lezer deelgenoot van zijn fascinaties. En hij schreef ook toen al over zijn ouders: *'Mijn vader las iets voor,/ een Hongaars gedicht./ Ik luisterde en zag/ zijn ogen de regels volgen./ Hij kon niet verder, mijn moeder/ nam het over./ Avond was het, de lichten waren/ gedoofd en de binnenplaats was verlaten'* (uit *Dagen in Budapest*, 1985).

Na een daverende officiële start als dichter bij uitgeverij Van Oorschot met de bundel *Toverdraad van dagverdrijf* (Van der Hoogtprijs 1987) schreef Wieg tot een jaar of tien geleden in aanzienlijk tempo poëzie, romans, verhalen en impressionistische poëziekritieken (eerst voor *de Volkskrant*, later *Het Parool*).

Daarin ging het dikwijls over zijn persoonlijke omstandigheden: depressies, zelfmoordpogingen, angsten, elektroshocks, melancholie, obsessieve verliefdheden, nachtmerries en een onstuitbare fascinatie voor zelfmoordenaars, chemische wetenschap en *serial killers*; dit alles overhuifd door een bijna teder taalregister dat zich soms geen raad leek te weten met de loden materie.

Dat leverde een onvervreembare combinatie op van zachtheid en gekweldheid, die Wieg faam bezorgde en die hem ook wel op verwijten van egotisme, narcisme en koketterie kwam te staan.

'Ik heb gefaald, ik schrijf/ altijd maar over mijzelf', heette het al in zijn debuut. Dat falen dient tussen aanhalingstekens te worden gelezen. Weliswaar probeerde hij te ontsnappen aan zichzelf, maar tegelijkertijd was hij zich ervan bewust dat zijn kapitaal in de artistieke zelfanalyse lag. Tot in zijn laatste teksten zou hij derhalve over zichzelf blijven schrijven; zijn hele oeuvre zou men als één groot deel Privé-domein kunnen beschouwen, de serie overigens waarin in 1998 zijn dagboek *Liefde is een zwaar beroep* verscheen.

Tennisser heb ik willen worden, en jazzpianist, zei hij terugblikkend in dat laatste interview. 'Ik deugde nergens voor en heb toen hopelijk een paar mooie dingen gemaakt die mijn signatuur tonen. Als ik ergens voor had gedeugd, zouden ze niet gemaakt zijn.'

In de novelle *Beminde onrust* (1992) wordt een man die zich bij een psychiatrische kliniek heeft gemeld na vijf dagen ontslagen. Zoals de geneesheer-directeur het formuleert, kan 'deze Oedipus voor zichzelf zorgen', waarmee de baas doelt op de welbespraaktheid en het zelfinzicht van de patiënt. Die deze conclusie jammer vindt, omdat hij echt hulp gebruiken kan. Een normaal leven zou hij willen leiden en dat lukt hem maar niet.

Daarover schreef Wieg. Hij had verlost willen zijn van zijn complexen, maar kwam alleen maar vaster te zitten. Tussen twee opnamen in trouwde hij, verwekte een kind en scheidde. Zijn dochter Hannah mocht hij van de moeder niet meer zien. Wie depressief is, legde hij uit in 2003, kan zich niet in een ander verplaatsen. 'Het enige wat hem interesseert is: hoe kan ik zo snel mogelijk een einde aan mijn leven maken?'

Over zijn depressies, behandel-methoden en medicijnen schreef hij in *Kameraad scheermes* (2003), om daarna met de bevriende psychiater Bram Bakker lezingen in het land te geven. Daarop vertelde hij dat iemand die zegt dood te willen, niet echt dood wil. 'Hij wil alleen niet het leven dat hij heeft.'

In het afgelopen decennium ging zijn gezondheid verder achteruit, en schreef Wieg minder. Toch verschenen de laatste jaren nog twee sterke bundels. *Khazarenbloed* (2012) bevat ook tekeningen van Abys Kovács, met wie Wieg trouwde en die met uitgever Franc Knipscheer zijn nalatenschap zal beheren. *Afgekapt dichtwerk* (2014) eindigt met het typerende 'Vervroegde verouderdom': 'Overdag niet geslapen. In de nacht op slaap gewacht, zoals/ velen, velen. En ook als dichters aan de dood gedacht. In zeelicht/ struikelt mijn wenende jonge ik en jammert om het wenen.'

De dood die overuren maakt, zoals Wieg reeds op jonge leeftijd wist, aasde ook op de vroegoude dichter die in zijn versleten badjas, met suizend hoofd en met trillende hand nog verder schreef toen de doktoren hem als 'uitbehandeld' hadden opgegeven en hij de poëzie al leek te hebben opgegeven.

'Het is snel gegaan, het leven', zei hij in januari laconiek. En eind juni berichtte hij een groepje vrienden in een e-mail, in dezelfde trant en met de wrange humor die hem toevertrouwd was: 'Ik beseft dat het lang met mij duurt. Ik heb voor veel dingen talent, maar voor doodgaan ben ik niet in de wieg gelegd.' De zinspeling op zijn achternaam kan hem zelf niet zijn ontgaan.

'God, geef mij nog een laatste/gedicht', hief hij aan op 15 mei. Die gunst werd de arme kleine schepper Rogi Wieg verleend.

Postuum

Schrijver **Wieg, Rogi**

Jaar van uitgave

Bron **Het Parool**

Publicatiedatum **16-07-2015**

Recensent **Maarten Moll**

Recensietitel **Ten slotte: Rogi Wieg 1962-2015**

Taal **Nederlands**

Altijd balancerend op de rand van het bestaan

Zijn laatste gepubliceerde gedicht dateert van 31 mei van dit jaar. *U BENT* stond met nog vier gedichten, op de site van het literaire tijdschrift *Extaze*.

Afscheidsgedichten noemde Wieg ze, want hij leed en wilde geen deel meer uitmaken van deze wereld. Of, zoals zijn uitgever Franc Knipscheer in een begeleidende tekst bij die gedichten schreef: 'Rogi Wieg balanceerde decennialang op de rand van het bestaan en deed verslag van zijn verlangen naar zelfdood in dichtbundels en romans. Al die tijd heeft Rogi Wieg zijn strijd tegen de pijnen met vallen en opstaan en met de moed der wanhoop gestreden, maar onlangs besloot hij dat hij niet meer verder kan.'

Die tekst is van 4 juni, en Knipscheer schreef al in de verleden tijd. Gisteravond stierf de dichter, schrijver, beeldend kunstenaar en muzikant Rogi Wieg op 52-jarige leeftijd in zijn woonplaats Amsterdam. Het bericht van zijn zelfgekozen dood werd door zijn vrouw en door zijn uitgeverij In de Knipscheer naar buiten gebracht. 'Zijn aanvraag eind 2014 voor euthanasie vanwege psychisch lijden werd in 2015 gehonoreerd,' staat in het persbericht.

Aan een lang lijden is dus een eind gekomen. Robert Gabor Charles ('Rogi') Wieg werd op 21 augustus 1962 in Delft geboren, zijn ouders waren in 1956 van Hongarije naar Nederland gevlucht. Hij kreeg een klassieke muzikale opleiding, maar debuteerde in 1981 met de dichtbundel *Cis-trans*. In 1986 kreeg hij voor zijn eerste bundel bij een grote uitgeverij, *Toverdraad van dagverdrif* (De Arbeiderspers), de Lucy B. en C.W. van der Hoogtprijs. Meteen al viel de vormbeheersing, techniek en verbeeldingskracht op waarmee hij vooral over zijn persoonlijke leven dichtte. Wat hij altijd is blijven doen, soms wat pathetisch, met een licht romantische toets.

Er volgden nog tientallen werken, waaronder ook verhalenbundels, romans en een dagboek; *Liefde is een zwaar beroep* (Privé-domein).

'Liefde mag dan een zwaar beroep zijn, Rogi Wieg zijn is vermoedelijk een nóg zwaarder beroep. Ook is het een beroep waar niemand voor zou kiezen, gezien Rogi's lange perioden van depressie. Rogi was veel en vaak levensmoe en wilde bij herhaling een einde aan zijn leven maken,' zei Joost Zwagerman in januari in deze krant over zijn vriend. Zwagerman schreef het mooie stuk ter gelegenheid van een schilderijtentoonstelling van Wieg in *Arti et Amicitiae*.

Wieg schreef veel over zijn eigen leven, en verhulde niet dat hij psychiatrisch patiënt was, zoals is te lezen in het boek *Kameraad scheermes*.

Van 1986 tot 1999 was Wieg poëziecriticus van *Het Parool*. Adriaan Jaeggi (1963-2008), die het stokje van hem overnam, besprak in 2006 *Waar hij zijn jas hangt*, een keuze uit Wiegs gedichten. 'Rogi Wieg heeft, ongetwijfeld tegen wil en dank, twee vergiftigde geschenken gekregen in zijn leven: een groot talent en de bijbehorende rampspoed om over te schrijven (...) Het is logisch dat vanuit de diepte een schitterend vers opduikt. Zoals het volgende, waarmee ik deze recensie over mijn oud-collega

besluit en er verder het zwijgen toe doe (...). Wat zul je verder nog toevoegen aan een perfect gedicht?'

Wonderen

Ik weet dat dit de beste dagen zijn:/ mijn ouders leven nog en in/ een kamer/ speelt een strijkkwartet.

Dat ik

verdwijnt/ is onwaarschijnlijk, maar wel waar,/ ik word bekwamer/ in het vasthouden van onze/ wandelingen.

Een oud seizoen begint haar sombere/ gedrag;/ spaarzaamheid en schaduwen./ Mijn handelingen/ brengen verder weg wat dichterbij/ mij lag.

In 2013 stond in de rubriek *Gedicht van de dag* nog een gedicht van Rogi Wieg in deze krant. Uit dat gedicht spreekt dan toch nog een beetje hoop, drang misschien, om het leven draaglijk te maken:

Ik wil nog. Ik wil een nieuw/ jaar met jou. Een jaar. Ik wil/ een jaar met jou en niet/ zonder jou en zonder mijzelf./ Een heel jaar. En meer./ Ik wil nog, laten we/ daarmee beginnen,/ heel traag./ En als ik niet wil,/ wil ik tóch.

Het gedicht stond in de bundel *Khazarenbloed* (In de Knipscheer, 2012), en Wieg kreeg nog een jaar, en nog een jaar, en in april 2014 verscheen bij In de Knipscheer weer een bundel: *Afgekapt dichtwerk*. Het zou zijn laatste zijn.

Postuum

Schrijver **Wieg, Rogi**

Bron **NRC Handelsblad**

Publicatiedatum **16-07-2015**

Recensent **Arjen Fortuin**

Recensietitel **Necrologie Rogi Wieg (1962-2015)**

Taal **Nederlands**

In taal temde hij de demonen

Dichter Rogi Wieg schreef steeds vaker en explicieter over zijn depressies.

'Kennelijk is Rogi taaier dan menigeen én hijzelf denkt', schreef Joost Zwagerman vorig jaar bij de tentoonstelling van de tekeningen en schilderijen van de al tientallen jaren met ernstige depressies worstelende dichter. Rogi Wieg overleed gisteravond op 52-jarige leeftijd in Amsterdam; een vorig jaar door hem ingediende aanvraag voor euthanasie wegens ondraaglijk psychisch lijden werd dit jaar gehonoreerd, meldt zijn uitgever.

Onlangs publiceerde de dichter enkele 'laatste' gedichten op de website van het tijdschrift *Extaze*, met regels als: 'Laat mijn dood een bloemlezing/ zijn van iemand en iets. God,/ maak van mijn pijn een bloementrompet/ en maak van mij een vuurzee van water.'

De transformatie van pijn tot bloementrompet leverde Wieg in de jaren tachtig een stormachtige entree in de Nederlandse poëzie op. Zijn eerste bundel bij uitgeverij Van Oorschot, *Toverdraad van dagverdrif*, werd enthousiast onthaald en bekroond met de Lucy en C.B. van der Hoogtprijs, met gedichten waarin de demonen in zijn geest nog in taal te temmen leken, zoals het hiernaast afgedrukte 'Om iets te weten van de toekomst'.

Wieg werd in 1962 geboren als zoon van ouders die in 1956 uit Hongarije waren gevlucht. Zijn productiviteit was aanvankelijk groot; hij schreef poëzie en proza en werkte als poëziecriticus voor *Het Parool*. In de loop der jaren schreef hij steeds vaker en explicieter over zijn depressies, wat hem niet door alle critici in dank werd afgenomen: hij kreeg het verwijt van narcisme.

In 1998 verscheen de 'persoonlijke kroniek' *Liefde is een zwaar beroep* en in 2003 de roman *Kameraad scheermes*. Die was een persoonlijk ziekteverslag én een aanklacht tegen de geestelijke gezondheidszorg, die vaak niets voor mensen kan doen. Wieg werd opgenomen in psychiatrische ziekenhuizen, onderging elektroshocktherapie en probeerde driemaal een einde aan zijn leven te maken.

Ruim tien jaar geleden begon hij met schilderen. In de inleiding van zijn poëziebundel met schilderijen *De Ander* schreef hij, in de derde persoon, over zichzelf: 'Rogi Wieg kan zijn hang naar mystiek en religie en zijn zeer heftige gevoelens over leven en dood beter kwijt in beelden dan in woorden.'

De laatste jaren was Wieg er, ook door jarenlang medicijngebruik, fysiek steeds slechter aan toe. Begin dit jaar zei hij over zijn naderende einde in *de Volkskrant*: „Ik deugde nergens voor en heb toen hopelijk een paar mooie dingen gemaakt die mijn signatuur tonen. Als ik ergens voor had gedeugd, zouden ze niet gemaakt zijn."

Om iets te weten van de toekomst

*Als jongeman is er veel tevredenheid
over wat ik ben. Mijn toverdraad
van dagverdrijf waarin ik nooit vermijd
om iets te zijn dat zinvol lijkt, laat*

*mij nog niet alleen. Ik luister meer
dan ik nog spreek, maar dat uit moeheid
voor de taal, die ik zo langzaam verleer.
Mijn woordgebruik is schraal, op tijd onvoorbereid.*

*En later leer ik anders spreken,
anders; mijn leven
wordt zo in de tijd vergeleken.*

*Er is dan sprake van een slechte bezigheid,
of van uiteindelijke dingen.
De taal is met verdenking uitgebreid.*